

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

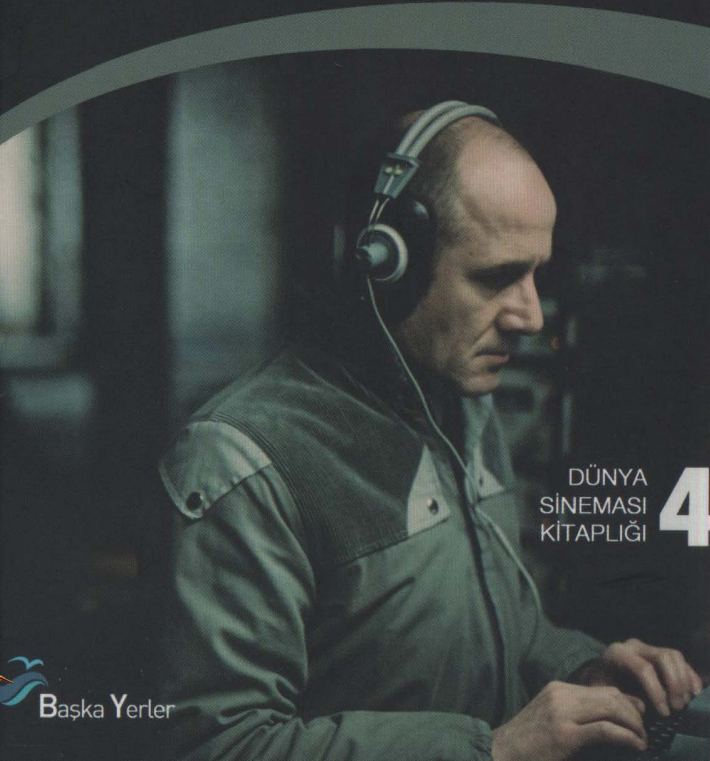
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

HAZIRLAYAN
Rıza OYLUM

Aİman

SİNEMASI

DÜNYA
SİNEMASI
KİTAPLIĞI

4

BAŞKA YERLER SİNEMA SERİSİ

Alman Sineması

HAZIRLAYAN

Rıza Oylum

Editör

Ayhan Şahin

Kapak Tasarımı

Barış Oylum

Baskı

Yenigüven Matbaası

Güven Sanayi Sitesi Davut Paşa Cad.

C Blok D:210 Zeytinburnu, İstanbul

Tel: 0212 567 69 20

ISBN

978-605-4458-08-0

Birinci Baskı Nisan 2011

Başka Yerler Yayınları

Atatürk Caddesi No 40/1 Eyüp İstanbul

Tel/Faks: (212) 626 34 84

www.baskayerleryayinlari.com

info@baskayerleryayinlari.com

ALMAN SİNEMASI

HAZIRLAYAN
Rıza OYLUM

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	9
Alman Sinema Tarihi	11
Kavramsal Yaklaşımlarla Alman Sineması	37
Baader-Meinhof Hareketinin Alman Sinemasına Yansıması	37
Almanya’da Türk Asıllı Sinemacılar.....	43
Berlin Duvarı’nın Alman sinemasına Yansımaları	46
Almanya’da Düzenlenen Sinema Festivalleri	52
Yönetmenler	59
Leni Riefenstahl.....	60
Rainer Werner Fassbinder	63
Volker Schlöndorff	67
Michael Haneke	70
Werner Herzog.....	74
Wim Wenders	79
Tom Tykwer.....	84
Fatih Akın.....	86
Alman Filmleri Seçkisi.....	89

BAŞKA YERLER BAŞKA SİNEMALAR

Sinema, keşfedildiğinden bu yana büyük bir endüstrinin parçası olarak varlığını sürdürüyor. Bu endüstrinin en büyük lokomotifi ABD, kocaman bir hegoman-ya olarak dünyanın her yerinde kendi filmlerini pazarlamayı başarıyor. Böylece propagandanın en büyüğü hiç politikaya bulaşmadan yapılıyor.

Hollywood, filmleriyle gerçekliği yeniden kurguluyor. Vietnamlıların haksız olduğunu, Almanlar deyince Nazi subaylarını, Meksikalıların hırsız olduğunu, Zencilerin, sadece uyuşturucu satan kötü insanlar olduğunu, Ortadoğuluların terörist, Uzakdoğulularınsa acımasız mafya üyelerinden ibaret olduklarını sanıyorsak ve hâlâ Kızılderililerin karşısında kovboyların tarafını tutuyorsak yeniden yaratılmış bir gerçekliğe inanıyoruz demektir.

Ancak taşlar yerinden oynamaya başlıyor. Hollywood artık can çekişiyor. Dünyanın bütün ülkelerinde sinema salonlarını dolduran büyük bütçeli Amerikan filmleri yok artık. Yerel sinemalar her geçen gün biraz daha güçleniyor. Avrupa sinemaları yükselişte, Latin Amerika sineması artık kendi estetiğini oluşturdu. Uzakdoğu sineması farklı coğrafyalarda izlenen filmler yapabiliyor.

Hollywood'un dışında kalan "Başka Yerler"in farkına varmanın vakti geldi de geçiyor bile. Başka Yerler Başka Sinemalar serisi, alternatif sinemaların varlığından haberdar olunabilmesi umuduyla ortaya çıktı.

ÖNSÖZ

Alman sinemasının genel bir çerçevesini çizmek istediğimiz bu çalışmamızda gördük ki Alman sineması, uluslararası arenada İtalyan, Fransız ya da Rus sineması kadar tanınan bir sinema değil. Oysa en az onlar kadar köklü bir tarihi var.

Özgün ve birbirinden çok farklı dönemler geçiren Alman sineması da birçok ülkede olduğu gibi ülkesinde yaşadığı siyasi değişimlerden bağımsız bir seyir izlemedi. Dönemsel politikaların ve siyasi çalkantıların Alman sinemasını da etkilediği görülüyor.

Kitabı Alman sinemasını merak eden herkesin okumasını hedefledik. Bu açıdan, herkesin anlayabileceği bir üslupla, anlaşılır bir dil kullanmak için çok çaba sarf ettik. Kimsenin okumak istemediği dipnotlar, uzadıkça uzayan, başı sonu belli olmayan cümleler, kullanan da-

hil kimsenin anlayamadığı kelimeler arıyorsanız boşuna zaman tüketmeyin; bulamazsınız. Bir cep kitabından beklenen ne ise, onu vermeye çalıştık. Uzun incelemeleri, ayrıntılı dönem bilgilerini -doğaldır ki- özetlemek durumunda kaldık.

Alman sinemaşı için daha önce -bazı kitapların içindeki bölümlerin dışında- bu kapsamda bir inceleme yapılmamıştı. Yapılmış derleme çalışmalarını, biyografileri, sinema tarihi kitaplarını, yüksek lisans ve doktora tezlerini inceledik. Yabancı dilde genelde İngilizce ve Fransızca kaynaklarla çalıştık. Almanca kaynakların önemli bir kısmının İngilizcesini bulduğumuz için İngilizcelerinden faydalandık. İstatistik verilerini birkaç kaynaktan kontrol ettik. Çalışmamızı sinemaseverlerin ilgisi ve hoşgörüsüne sığınarak belki şöyle özetleyebiliriz: Kusursuz değil, samimiyiz

DIŞAVURUMCU ALMAN SİNEMASI

Almanya'da ortaya çıkıp bütün sanat dallarında etkili olan Dışavurumculuk (Ekspersyonizm) akımı, Alman sinemasının ilk döneminin hâkim tavrıdır. Gerçekliğe yerini düşlerin aldığı bu dönemde; olanın değil, olması istenenin beyaz perdeye yansıdığını görüyoruz.

Duyguların, iç dünyanın, düşlerin ön planda olduğu bir akımdır dışavurumculuk ve 20. yüzyılın ilk döneminde (resim, müzik, tiyatro ve sinemada) kendine yer bulmuştur. Bu akım, politik ortamdaki istikrarsızlıklar ve ekonomik sıkıntıların etkin olduğu bir ortamda Almanya'da Pozitivizm, Natüralizm ve Empresyonizm akımlarına karşı olarak ortaya çıktı. 19. yüzyılın gerçekçi ve idealist anlayışlarına yönelik bir karşıtlığı içinde barındırdı. Alman dışavurumculuğu temel alınarak yapılan filmlerin ana özelliklerine baktığımızda; çoğun-

lukla gerçek dışı ve absürt dekorlar, çarpıtılmış perspektifler, ışığın ve gölgelerin abartılı kullanımlarını belirgin olarak görebiliriz.

1919- 1933 arası dışavurumcu dönemde yapılmış bazı filmler şunlardır:

Metropolis

Das Cabinet des Dr. Caligari (Dr. Caligari'nin Muayenehanesi)

M – Eine Stadt Sucht Einen Mörder (M- Bir Şehir Katilini Arıyor)

Der Blaue Engel (Mavi Melek)

Der Kongress Tanzt (Kongre Eğleniyor)

Die Rache der Berge (Kör Kocalar)

Friedrich Schiller- Eine Dichterjugend (Friedrich Schiller – Bir Şairin Gençliği)

Der Letzte Mann (Son Adam)

Die Austernprinzessin (İstiridye Prensesi)

Die Elf Teufel (On bir Şeytan)

Die Drei von der Tankstelle (Benzin İstasyonundaki Üçlü)

Emil und Die Detektive (Emil ve Dedektifler)

Lachende Erben (Gülen Varisler)

Der Student von Prag (Praglı Öğrenci)

Robert Wiene'nin 1919 yılında yönettiği *Das Cabinet des Dr. Caligari* (*Caligari'nin Muayenehanesi*) ilk dışavurumcu Alman filmi kabul edilir. Polisiye filmin de ilk örneklerinden biridir. Ayrıca Stellan Rye ve Paul Wegener'in 1913 yılında beraber yönettikleri *Der Student von Prag* (*Praglı Öğrenci*) ilk korku filmlerinden biridir.

Birinci dünya savaşının zorlu yıllarında yaşamaya çalışan Alman sineması, Almanya'nın savaştan yenilerek çıkmasından sonra imzaladığı ağır anlaşmalardan sonra toplumda yarattığı şok dalgasının bedelini oldukça ağır ödedi. Alman toplumu giderek milliyetçi duygular içine giriyordu. Nazilerin ayak seslerinin duyulmaya başlandığı bu dönemde, Dışavurumcu Alman sineması gelişme gösteremedi.

NAZİ DÖNEMİNDE ALMAN SİNEMASI

Alman toplumu yenilgilerden, ekonomik istikrarsızlıktan, ağır savaş bedellerinden bıkmıştı. Bir kurtuluş yolu arıyordu. Birilerine inanmak istiyordu. Dünya tarihine baktığımızda, bütün kaotik ortamların istikrarsız dönemlerden sonra başladığını görürüz. Alman toplumu da böylesi bir ortamdan sonra kısa boylu, sinirli, hırslı bir adama inanmayı denedi ve Adolf Hitler'e oy verdi.

Trier'in Dogville filmindeki meşhur repliği "demokrasi her zaman doğru seçim değildir" cümlesini doğrularcasına, bu demokratik seçimden sonra 20. yüzyılın en vahşi dönemi başladı. Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı. Bu dönemden sonra; vahşetten, milyonların ölümünden ve faşizmden bahsedilecekti.

Dışavurumcu Yönetmenler Yurtdışına

Naziler iktidara geldiklerinde hemen her şeyi kontrol etmek için kolları sıvadılar. Tabii ki toplumu yönlendirmenin yegâne aracı olan sinema da kontrol altına alınacaklar arasındaydı. İlk iş olarak, gerçekçilikten uzak, iç dünyaların yansıtıldığı dışavurumcu Alman sinemasını engellemek istediler. Dışavurumcu yönetmenlere film çekme imkânı bırakmadılar. Zaten bu yönetmenlerin önemli bir kısmının Yahudi olması, onların yaşamlarını Almanya'da sürdürmelerini imkânsız hale getirmişti. Yurtdışına giden yönetmenlerin önemli bir kısmı Fransa'ya, oradan da Hollywood'a gittiler. Birçoğunun Hollywood'da önemli kariyerleri oldu.

Goebbels Propaganda Bakanlığı'na Getiriliyor

Adolf Hitler'in güvendiği ender adamlardan biri olan Joseph Goebbels, Propaganda Bakanı olmadan önce Hitler'in gözüne girebilmek için sansasyonel eylemlerin içinde yer aldı. Bunlardan en çarpıcısı, Naziler iktidara geldiklerinden kısa bir süre sonra yaşandı: 5 Aralık 1930'da Erich Maria Remarque'in romanından sinemaya uyarlanan "Batı Cephesinde Yeni Bir Şey Yok" isimli filmin galasının basılması olayıdır. Savaş karşıtı bir romandan uyarlanan film, Nazilerin saldırgan politikalarıyla uyuşmuyordu. Nazi protestocuları sinema salonuna girerek izleyicilere saldırdı. Nazi iktidarı daha sonra filmi yasakladı. 13 Mart 1933 yılına gelindiğindeyse Goebbels, Halkı Bilgilendirme ve Propagan-

da Bakanlığı'nın başına getirildi. Bu kurum, tüm medya organlarını ve kültür hayatını kontrol ediyordu. Hitler Goebbels'ten fikirlerine uygun bir toplum yaratmasını istemişti. Bakanlık koltuğuna oturmasından kısa bir süre sonra nasıl bir dönemin başladığını belli eden ilk kararı verdi. Bu karar kültür ürünlerinin Nazilerin Alman ırkının üstünlüğünü savunan ve Yahudi düşmanlığına dayanan iddialarına zarar verecek binlerce kitabın yakılması idi. Yahudiler, liberaller, solcular, yabancılar ve diğerleri tarafından yazılan her şeyi "Almanların özüne ait olmadıkları" için eleştiren Goebbels, kitapların yakılması kararını imzaladı. Tüm Almanya bu kitaplardan arındırıldı. Goebbels bu duruma "Alman ruhunun temizlenmesi" hareketi adını vermişti.

Goebbels, Alman sinemasının Nazi döneminde nasıl bir seyir izleyeceğine karar veren kişidir. Felsefe doktoru, entelektüel bir kişilik olan Goebbels, Sovyetlerin toplumu etkileyen ve yönlendiren sinemasından ve Hollywood sinemasının popülerliğinden haberdardı. Bu iki sinema Goebbels'in kafasındaki sinema anlayışını oluşturdu. Sergey Eisenstein'ın Potemkin Zırhlısı filminin Sovyetlerde yaptığı etkiyi Almanya'da yapacak bir Alman sinemasının kurulmasını arzuluyordu. Bunun yanında Goebbels'e göre propaganda filmleri kadar Hollywood tarzı komediler, macera filmleri ve müzikaller de olmalıydı. Çünkü sinema bir endüstriydi ve bu endüstri toplumu uyutmalıydı. Goebbels'e göre, 'en siyasal sinema, hiç siyaset yapmayan, sabun köpüğü filmlerle yapılanı'ydı.

Bu dönem yazılan senaryoların hepsi kontrol ediliyor, sansür kurulunda onay alındıktan sonra çekilmesine izin veriliyordu. Ayrıca devlet desteğiyle çekilmiş filmlerin gazeteler tarafından olumsuz eleştirilere maruz kalması da yasaklanmıştı. Naziler, ideolojilerinin toplum tarafından benimsenmesine karşı çıkacak hiçbir yaklaşıma izin vermiyorlardı.

Çerçeve bu şekildeyken Goebbels, bu baskıcı ve yönlendirici anlayışa uygun filmler yapacak yönetmenler bulmakta hiç güçlük çekmedi. Dönemin yönetmenlerinin hemen hepsiyle toplu bir görüşme yaparak yeni dönemin kurallarını sıraladı. Genel olarak aykırı sesler yoktu. Zaten bu anlayışla uyuşmayanlar çoktan yurtdışına çıkmışlardı. Nitelikli yönetmenler yurtdışına çıksa da Goebbels'in anlayışını benimseyerek onunla çalışmak isteyen yönetmenler ve yapımcılar hâlâ vardı: Carl Lamac, Georg Jacoby, Hans Zerlett, Gustav Ucicky gibi yönetmenler Goebbels'in Hollywood tarzı komediler, macera filmleri ve müzikaller yapan yönetmenlerinden bazıları. Ayrıca Nazi ideolojisine uygun Alman ırkını öven, Yahudileri ve komünizmi kötüleyen filmler yapan Frans Seit, Frans Wenzler, Luis Tranker, Arnold Franck, Hans Steinhoff, Karl Ritter, Veit Harlan, Leni Riefenstahl gibi yönetmenler de vardı.

Hitler Junge Quex (Hitler Genci Quex)

Sa-Mann Brand

Zwei Gute (İki İyi Arkadaş)

Sieg des Glaubens"(İnancın Zaferi)

Triumph des Willens”(İradenin Zaferi)

Jud Süß (Yahudi Süss)

Bu propaganda filmlerinden birkaçıdır.

Bu filmlerden en önemlileriye Leni Riefenstahl'ın çektiği 1933 Parti Kongresi'ni anlattığı Sieg des Glaubens (İnancın Zaferi) ve 1935 Parti Kongresi'ni anlattığı Triumph des Willens (İradenin Zaferi) yapımlarıdır. Tarih boyunca yapılmış en etkili ve başarılı propaganda filmlerinden sayılan bu iki belgeselde geniş çekimler yapılarak Hitler'e hayran binlerce asker ve halk kalabalıkları gösterilir. Kullanılan kamera açıları, ışık teknikleri sinema tarihi için yeni gelişmelerdir. Naziler Hitler'in emri ile bu filmlerin çekiminde hiçbir masraftan kaçınmamış, yönetmene sınırsız imkânlar sunmuşlardır. Bu masraflar Naziler için boşa gitmedi. Leni Riefenstahl (İradenin Zaferi) ile 1935 Venedik Uluslararası Film Festivali'nde altın madalya, 1937 Paris Film Festivali'nde büyük ödül kazanıldı. Görsel anlatım estetiğini ustaca kullanarak sinema tarihinde benzeri olmayan bir belgesel yaratan yönetmen, savaştan sonra Nazi propagandası yapmakla suçlanıp yargılandı. Nazi olduğunu sürekli reddeden yönetmenin kendisiyle ilgili yapılan tartışmalar 2003 yılında ölene kadar peşini bırakmadı.

Nazilerin iktidarda olduğu yıllarda Almanya'da UFA yapım şirketi propaganda filmlerinin yegâne yapımcısı sayılır. Hemen hemen bütün filmler bu yapım şirketine yapıldı.

Savaşın tüm vahşetiyle sürdüğü yıllarda Hitler Alman halkının moralinin yüksek olmasını istediği için kahraman asker portrelerinin olduğu filmler yapıldı. Alman toplumu bu filmlerin de etkisiyle kazanacaklarına inandırılmıştı. Savaşın seyri değişip yenilecekleri iyiden iyiye anlaşılınca büyük bir şok yaşadılar.

SAVAŞ SONRASI ALMAN SİNEMASI

2. Dünya Savaşı'nda Almanların yenilmesiyle ülke dört koldan işgal edildi. İngiltere, Fransa, ABD ve Sovyetler Birliği Almanya'yı aralarında paylaşarak kendilerine yakın hükümetler kurdurdular. İlerleyen yıllarda Sovyetler Birliği'nin kontrolü dışındaki bölgeler birleştirilip toplu bir Almanya hükümeti kurduruldu. Sovyetler Birliği bunu kabul etmeyerek kendi kontrolü altındaki bölgede sosyalist bir çizgide devam edecek olan Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nin kurulmasını sağladı. Böylece iki tane Alman devleti kurulmuş oldu ve Berlin şehri ikiye bölündü. Doğu tarafından batı tarafına geçişlerin engellenmesi için bir süre sonra meşhur Berlin Duvarı inşa edilecekti.

Savaş geride, yıkılmış, bombalanmış, harap olmuş bir ülke bıraktı. Daha kötüsü ise, toplama kampları, ze-

hirli gaz odaları, milyonlarca sivilin öldürülmesinin yarattığı utançtı. Alman toplumu bu travmayı hiçbir zaman unutamadı. Bu dönemde bütün ülke yeniden inşa edilmeye başlandı. Nazi döneminde ABD'ye giden sinemacıların bir kısmı savaş sonunda geri geldiler. Onların gelmesi sinema sektörünün yeniden hareket kazanmasını sağladı. Ama kim olursa olsun işi hiç kolay değildi. Yüzleşmesi gereken kara bir leke ve çökmüş bir ülke vardı ortada. Üstelik Almanların en önemli film stüdyosu olan UFA da doğu tarafında kalmıştı.

Savaşın hemen ardından Alman sinemacılarının ilk manifestolarını yayımladıkları 1946 yılında Hans Abich ve Rolf Theile Filmaufbau, Göttingen stüdyosunu kurdu. 1950'ler biterken de DOC 59 adıyla Alman sinemasını uluslararası arenaya taşımak isteyen bir grup oluştu. Ancak ses getiremedi.

Almanyalı yapımcı Erich Pommer ülkesine dönerek, ABD'nin de desteğiyle Münih'te yeni bir film stüdyosu kurdu. Goebbels döneminin sinemacıları bu ilk dönemde film yapmaya devam ettiler. Ancak ses getirecek bir film çıkarmak bu dönemin yönetmenleri için hayli zor oldu. Helmut Kautner savaş sonrası Alman sinemasının yeniden oluşmasının en önemli ismiydi. Geçmiş sorgulayıp Alman toplumunun yaptığı hatalarla yüzleşmesini isteyen yönetmen, Nazi dönemini eleştiren filmler yapmaya başladı.

Helmut Kautner, Naziler iktidardayken de film yönetiyordu. Nazilerin nefret ettiği ve filmlerini hep yasakladığı bir yönetmendi. Teknik zorluklarla, az paray-

la filmler yapıyordu. Onun filmleri, Nazileri hep rahatsız etti. 1944 yapımı renkli çekilen filmi Grosse Freiheit Nr. 7 (Büyük Özgürlük Numara 7), yönetmenin savaş sırasında çektiği önemli filmlerden biriydi. Nazilerin üstün ırk anlayışını desteklemeyen bir film olduğu için Joseph Goebbels tarafından yasaklanmıştı. Kautner savaş sonrasında Der Apfel Ist Ab (1948), Des Teufels General (Şeytanın Generali - 1954), Die Zürhcer Verlobung (Zürih'te Nişan - 1956), Der Hauptmann von Köpenick (Köpenickli Yüzbaşı - 1956), Das Haus in Montevideo (Montevideo'daki Ev - 1963) gibi filmler yaptı.

Savaş sonrası ilk dönemde Alman sinemacılar, Nazi döneminde oluşan sinema algısını yok etmek için büyük bir uğraş verdiler. Ancak başarılı olduklarını söylemek oldukça zordur. Zira Almanlar yenilerek çıktıkları bir savaşın kalıntılarıyla da uğraşmak zorundaydılar. Üstelik artık bölünmüş bir toplum haline gelmişlerdi. Kapitalizm ve sosyalizmin iki uçlu dünyasının iki somut göstergesi iki farklı Almanya yaratmıştı.

1960 SONRASI YENİ ALMAN SİNEMASI

60'ların Alman sinemasında yeni bir sinema dili, yeni bir görüntü estetiği yaratmanın sancılarının sürdüğünü görüyoruz, Alman sineması hâlâ kendini uluslararası arenada ispatlayamamıştı. 1950'lerden sonra da film yapımı sayısı giderek düşmekteydi. Sözgelimi 1959'da 106 film yapılmışken, 1963'e gelindiğinde sadece 63 film yapılabiliyordu. Savaş sonrasında yaratılmaya çalışılan yenilenme hâlâ tam olarak gerçekleşememişti. Bocalamalar yaşıyordu. Bu durumun en önemli nedenlerinden biri, faşizm dönemi sinemacılarının altmışlara gelindiğinde hâlâ sektörde etkin olmalarıdır. Eski insanlardan yeni bir sinema yaratılamıyordu.

Yeni nesil yönetmenler yetişip kendi sinema manifestolarını yayımladıkları 1962 yılına kadar yeni bir Alman sinemasından söz edemeyiz. Oberhausen şehrin-

de düzenlenen Oberhausen Kısa Film Festivali'nde 26 genç Alman yönetmen tarafından yayımlanan manifestoda,

"Bu yeni sinemanın yeni özgürlüklere ihtiyacı vardır. Yeni sinemayı, bu yerleşmiş film endüstrisinin ticari ortaklarının dış etkilerinden bağımsızlaştıracacağız. Özel çıkar gruplarının hâkimiyetinden bağımsızlaştıracacağız. Biz, yeni Alman sinemasını yaratacak somut entelektüel, yapısal, ekonomik kavramlara, fikirlere sahibiz, bunun için hepimiz birtakım ekonomik riskler almaya hazırız. Eski sinema öldü. Biz yeni sinemaya inanıyoruz." ifadelerini kullandılar.

Alexander Kluge, Pitt Koch, Walter Krüttner, Dieter Lemmel, Hans Loeper, Ronald Martini, Hansjürgen Pohland, Raimond Ruehl, Edgar Reitz, Peter Schamoni, Detten Schleiermacher, Fritz Schwennicke, Haro Senft, Franz-Josef Spieker, Hans Rolf Strobe, Heinz Tichawsky, Wolfgang Urchs, Herbert Vesely, Wolf Wirth imzasını taşıyan bildiriden sonra yeni bir dönem başladı. Akımın önde gelen yönetmenlerinden Alexander Kluge'un 1966 yapımı Abschied von Gestern bu akımın en ses getiren yapımlarından biri oldu.

Akım, manifestosunu yayımlayarak yeni bir sinemadan bahsetti. Buraya kadar her şey çok iyi gözüküyordu. Ama bir sorun vardı. Yapımcılar onlarla çalışmaya yanaşmıyorlardı. Zaten yönetmenler de bağımsız sinemacılar olarak yollarına devam etmek istiyorlardı. Ancak genç yönetmenlerin hepsinde filmlerini yapacak para yoktu. Devlet yardımları, belediyelerin destekleri

ve çeşitli fonlarla filmler yaptılar. Bu durum da film sayılarının oldukça az olmasına neden oldu. Film sayılarını yönetmenler değil, fonları verenler belirliyorlardı.

50'ler kendini 60'lara bırakırken Alman sineması, bir başka düşmanla daha baş etmek zorunda kaldı: televizyon. Artık sinemaya gitmek yegâne eğlence aracı değildi. Vakit geçirmek için yeni bir araç çıkmıştı ortaya. Televizyonun yaygınlaşmasından sonra bilet satışları radikal bir biçimde düştü. Sinema ticari değerini kaybediyordu artık.

Bu gelişme yapımcıları yeni arayışlara itti. Ticari değer taşıyan büyük izleyici sayıları bekleyen filmlere yanaşamıyorlardı. Sanat filmleri bu dönemde kendine yeni bir alan buldu: Sinemanın şekil değiştirmesi gerekiyordu. Geniş halk yığınları artık evlerinde oturuyorlardı. Üniversitelileri, akademisyenleri ve entelektüelleri; kısacası evde oturmayanları, sinemaya televizyondan farklı bir anlam yükleyenleri salonlara çekecek filmler desteklenmeye başlandı.

Altmışların sonuyla birlikte sinemanın yegâne düşmanı olan televizyon, sinemanın imdadına yetişenlerden biri haline geldi. Televizyon kanalları filmlerin yapımını üstlenmeye başladılar. Yönetmenleri teşvik ediyor, onlara fon ayırıyorlardı. Bu dönemde Alman sinemasının önemli yönetmenleri televizyon kanallarıyla beraber çalışmaya başladılar. Kimi zaman televizyon filmi, kimi zaman belgesel, kimi zaman da sinema filmi olarak televizyon destekli yapımlar bu dönemde yapılmaya başlandı.

Yetmişlere gelindiğinde artık oturmuş, köşeleri belli olmuş bir Alman sineması vardı. Uluslararası festivallerde ödüller alan, tanınmış yönetmenler yetiştirmiş bir sinema haline gelmişti Alman sineması.

Fransız Yeni Dalga akımı ve Amerikan sinemasının bağımsız, özgürlükçü yönetmenlerinin bu dönemde Alman sinemacıları etkilemeye başladığı görülüyor. Özellikle yetmişlerde ilk ürünlerini vermeye başlayan feminist yönetmenlerde bu etkiler belirgindir. Dünyadaki aktif feminist çalışmaları yakından izleyen yönetmenler feminizmi Alman sinemasında temsil ettiler. Ula Stöckl'un 1968 yılında çektiği Neun Leben Hat Die Katze (Kedi Dokuz Canlıdır) bilinen ilk feminist Alman filmidir. Jutta Brückner, Elfi Mikesch, Helke Sander, Jutta Brückner, Jeanine Meerapfel 70'lerde hareketlenip 80'lerde devam eden feminist filmlerin önemli yönetmenleri. Feminist hareket bu yönetmenlerin sayesinde kimi zaman belgesel çalışmalarla, kimi zaman da kurgusal çalışmalarla Alman sinemasında kendine yer buldu.

70'ler sinemasının önemli bir olayı da Alman sinemasının tanınmış yönetmenlerinin bir araya gelip Alman Sonbaharı isimli belgeseli yapmalarıdır. On yönetmenin beraber kotardıkları bu belgesel, Almanya'nın oldukça çalkantılı siyasi durumunun bir panoramasıydı. Alexander Kluge, Volker Schlöndorff, Rainer Werner Fassbinder gibi dönemin Alman sinemasının köşe taşlarını oluşturan on yönetmen bir araya gelerek farklı öykülerle Almanya'nın 1977 yılındaki durumunu irdelenen bu kolektif filmi oluşturdular. Hükümetin halka

sunmaya çalıştığı tablodan oldukça farklıydı yönetmenlerin Almanya'sı. O yıllarda Almanya önemli bir sorunla boğuşuyordu: Alman Kızıl Ordu Fraksiyonu RAF örgütü oldukça etkili eylemler gerçekleştiriyordu. Baader-Meinhof Hareketi olarak da tanınan örgüt, Almanya'nın 70'li yıllarına damgasını vurmuştu. Alman Hükümetinin "anti-terör" kampanyaları ve Stammheim'deki hapishanenin özel güvenlik sistemli bölümünde örgüt üyelerinin şaibeli ölümleri bu belgeselde ele alındı. (Bu örgütün Alman sinemasına yansımalarını ayrı bir başlık altında inceleyeceğiz.)

70'li yıllarda uluslararası ses getirmiş nitelikli filmlerin yapıldığını söylemiştik. Bunun en belirgin örneklerinden biri Wim Wenders'in Yol Filmleri üçlemesidir.

74 yılında çektiği Alice in den Städten (Alis Kentlerde), 75 yılındaki Falsche Bewegung (Yanlış Davranış) ve 76 yılında çektiği Im Lauf der Zeit (Zamanın Akışında) filmlerinin sadece Alman sinemasında değil dünya sineması içinde yapılmış en iyi yol filmleri arasında yer aldığı birçok eleştirmen tarafından kabul ediliyor.

79 yılına gelindiğinde Oberhausen Kısa Film Festivali'ndeki manifestonun üstünden on yedi yıl geçmişti. On yedi yıl sonra Hamburg Açıklaması isimli bildiri yayımlandı. 22 Eylül'de yayımlanan bildiride geçen on yedi yılın değerlendirilmesi yapıldı. 80'li yıllar başlarken yeni dönemin çerçevesi çizilmeye çalışıldı. Hamburg Film Festivali'nde okunan bu bildiriye o dönem Alman sinemasında film yapan hemen hemen bütün yönetmenler imza atmıştı.

1979 yılı aynı zamanda Alman sinemasının uluslararası başarılarının da yılı oldu. Yönetmen Volker Schlöndorff, Almanya, Fransa, Polonya ve Yugoslavya ortak yapımı bir filmle yılın en iyi filmine imza attı. Nobel ödüllü Alman edebiyatçı Günter Grass'ın 1959 yılında yazdığı aynı adlı romanından sinemaya uyarlanan Teneke Trampet, aralarında En İyi Yabancı Film Oscar'ı ve Cannes Film Festivali'nin büyük ödülünün de olduğu 13 ödül kazandı.

Böylece Alman sineması yetmişli yıllara görkemli bir veda sunmuş oldu.

SEKSEN SONRASI ALMAN SİNEMASI

80'li yıllara Alman sineması büyük bir kayıpla başladı. Rainer Werner Fassbinder 10 Haziran 1982 günü aşırı dozda kokain ve uyku hâpı almış bir şekilde evinde ölü bulundu. Çalışma masasının üzerinde yarım kalmış senaryoları vardı 37 yıllık ömründe, Yeni Alman Sineması'nın en önemli temsilcisi olarak 40'a yakın uzun metrajlı filme imza atmıştı. Birçok eleştirmen tarafından onun ölümü Yeni Alman Sineması'nın bitişi olarak yorumlanır. Öte yandan siyasi değişimlerin de Alman sinemasına büyük yansımaları oluyordu. Artık iktidarda muhafazakâr demokratlar vardı ve devletin fonlarını deneysel, yenilikçi ve muhalif Alman yönetmenlerin filmlerine kullandırmaya yanaşmıyorlardı.

Bu durumun oluşmasından sonra Alman sinemacılar 21 Haziran 1983'te Münih Açıklaması'nı yayımladılar.

“Bu açıklama, hiçbir denemeden vazgeçmeden, kendi kabalıklarıyla bizi, kafalarımızı, filmlerimizi kontrol etmek isteyenlerin tümüne yöneltmiştir. Bizi bölmeye çalışıyorlar ama başaramayacaklar. Yirmi yıllık bir ortak onurumuz var: Yeni Alman sineması.

Sanatı onların katillerinden koruyacak yollar ve araçlar bulacağız. Politikacılar biz sinemacılarla uğraşmak istiyorlarsa biz onların tam karşısında olacağız.”

İfadelerini kullandılar. Alman sineması içinde yer alan yönetmenlerin hemen hepsi bu açıklamaya imza attı. Bununla beraber Alman yönetmenlerin yurtdışındaki teklifleri değerlendirmeleri de hızlandı. Artık birçok Alman yönetmen Hollywood ve Paris'te filmler yapmaya başladı. Bu dönemden sonra Wim Wenders ve Werner Herzog gibi isimler Hollywood'da aranan yönetmenler haline geldiler.

Bu Hollywood yolculuğunda kuşkusuz birçok etmen vardı. En önemli etmenlerden biri 2. Dünya savaşından sonra Amerikan kültürünün Almanya üzerindeki etkisidir. Bu dönemde film yapan yönetmenlerin hemen hepsi savaş sonrasındaki Amerikan kültürünün etkisinde büyüdüler. Eğer Almanya dışına çıkılacaksa onlar için gidilecek yer Amerika'dan başka yer olamazdı. Amerikan sinemasında estetik algılar ve sanata bakış Almanya'ya göre oldukça farklıydı. Film yapmak için hükümetle iyi geçinmek ve fonlardan faydalanmak gerekmiyordu ama Hollywood'un kendine has kuralları vardı. Alman yönetmenler bu oyunun kurallarına uydular. 1960'larla beraber gelişen muhalif duruşun izleri-

ni Amerika'da film çeken Alman yönetmenlerin filmle-
rinde görmek olası değildir.

80'ler, Alman sinemasının düşüşe geçtiği yıllar oldu. Televizyona ağırlık veren bir sektör oluştu. Yapılan filmler uluslararası başarılardan uzak bir seyir izledi. 60'larla başlayan yenilenme ve çıkış süreci 80'lerde devam edemedi. Avrupa'nın güçlü sinemaları arasında kendine yer bulamadı. Özellikle Fransız sinemasının gölgesinde kaldı.

90'lı yıllara gelindiğinde, Almanya'da taze kan tükenmiş, hareket alanı daralmıştı. Birkaç önemli yönetmenin birkaç yılda bir yaptığı filmleri saymazsak televizyon projeleriyle devam eden bir sektör oluşmuştu. Böylece Almanya'daki sinema salonları Amerikan hegemonyasına terk edilmiş hale geldi. Amerikan kültürünün belirgin etkisinde devam eden Alman kültür ortamı yerelliğini yitirmiş haldeydi. Birçok Avrupa ülkesi, Hollywood sinemasının etkisinden korunmak ve yerel sinemalarını korumak için çeşitli kotalar uyguluyorlardı (Fransa gibi). Böylece yerli üretimi teşvik ediyorlardı. Buna karşın Almanya'da yerel filmlerin böyle bir gücü yoktu. Bunun sonucu olarak da sinema salonları kendilerini Hollywood bombardımanından koruyamadılar.

Hollywood'a kaptırdığı Win Wenders'i saymazsak, Alman sinemasının bu döneminde uluslararası arenada ses getiren iki isminden bahsetmeliyiz. Heneke ve Herzog. Dünya sinemasının yaşayan en önemli yönetmenlerinden olan bu ikili, nitelikli ürünlerini 80 sonrasında gelip 90'lı yıllarda sunmaya devam etmiş iki Alman yö-

netmendir. Takvim yaprakları 1990'ı gösterdiğinde elli yıla yakın varlığını devam ettiren Doğu Almanya tarih sahnesinden çekilmişti. Doğu Almanya'da yetişmiş yönetmenler de artık daha rahat koşullarda Birleşmiş Almanya'da film yapmaya başladılar. Bu yönetmenlerden en önde geleni Andreas Dresen'dir. 1992 yılında çektiği ilk uzun metrajlı filmi Stilles Arazi (Sessiz Ülke) filmiyle birçok ödül aldı.

Doksanlı yılların ses getirmiş filmlerini sıralayacak olursak öncelikle Stalingrad filmi anmalıyız. Bu film, Joseph Vilsmaier'in 1993 yılında çektiği destansı bir yapımdı. 2. Dünya Savaşı'nı Alman askerlerinin gözünden anlatan filmde, savaşın bütün vahşiliği ve insan üzerindeki yıkıcı etkisi olabildiğince estetik bir yapıyla seyirciye sunulmuştu. Stalingrad, Alman sinemasının en önemli filmlerinden biri olmakla beraber, savaş filmleri arasında da önemli bir yere sahiptir.

M. Heneke'nin 1997 yılında çektiği Funny Games, uluslararası arenada çok ses getirdi. Kolay izlenemeyen bir Heneke filmi olan Fanny Games, şiddet ve nedenleri, mülkiyet kavramı, orta sınıf eleştirileriyle oldukça yoğun bir film. Heneke, Amerikan piyasası için Funny Games'i 2007 yılında Hollywood'a yeniden çekti. Tamamen aynı senaryoyla ama farklı oyuncularla İngilizce olarak çekilen film, bir ilke imza atarak aynı yönetmen tarafından, farklı dillerde, aynı senaryoyla çekilen ender filmlerden biri oldu.

1998 yılında Almanya, tüm dünyada izlenmiş, uluslararası bir filme imza attı. Tom Tykwer imzalı Koş Lola

Koş, mafyaya kuryelik yapan sevgilisi için kısa sürede 100.000 mark para bulması gereken bir kadının yaşadıklarını anlatıyor. Düşmeyen temposu ve müzikleriyle önemli bir gişe hasılatı yaparak Alman sinemasının 90'larına damgasını vuran bu film, birçok festivalde de ödüller aldı.

2000 SONRASINDA ALMAN SİNEMASI

2000'li yıllar Alman sinemasının sıçrama yaptığı yıllar oldu. Bu dönemde birçok önemli film sinema tarihinde yerini aldı.

Oliver Hirschbiegel'in 2001 yılında çektiği Deney (Das Experiment) filmi büyük tartışma yarattı. Para karşılığında gönüllü olan kobaylarla yapay bir hapisane ortamının oluşturulmasını anlatan film, 1971 yılında Stanford Üniversitesi'nde uygulanmış olan Stanford Hapishane Deneyi'nden ilham alarak çekilmişti. Filmdeki deneyde, 8 gardiyan ve 12 mahkûm bir hapisane ortamında yer alıyor ve sonuçlar gözleniyor. Ancak roller benimsenmeye başlandıkça ve kimlikler kabul edildikçe mahkûm ve gardiyan olarak ayrılmış denekler arasında sorun çıkmaya başlar. Gardiyanlar kendilerine verilmiş gücün etkisinde kalarak kontrollerini kaybe-

derken, karşılarındakiler de mahkûm tepkileri vermeye başlarlar. Bir süre sonra deney tamamen raydan çıkar.

2003 yılında ise Alman sineması uluslararası film endüstrisine büyük bir armağan sundu. Wolfgang Becker'in yönettiği Goodbye Lenin (Elveda Lenin), büyük ses getirdi. Alman sinemasını ödüle boğdu. Büyük bir hasılat da yaparak en iyi Alman filmlerinden biri haline geldi.

2006 yılının en önemli filmlerinden biri olan Das Leben der Anderen (Başkalarının Hayatı), Florian Henckel Von Donnersmarck tarafından hem yazıldı hem de yönetildi. Titiz bir çalışmanın ürünü olan filmde, yetmişlerin Doğu Almanya'sında iki sanatçının yaşadığı aşkın devlet baskısıyla nasıl bir seyirde devam ettiği anlatılıyordu. Tüm dünyada izlenmiş olan film, Almanya'da iki milyondan fazla seyirciyi sinemalara çekerken, dünya gişelerinde 77 milyon dolara yakın hasılat yaptı. Ayrıca festivallerden de boş dönmedi. O yılın en çok ödöl alan filmlerinden biri oldu.

2006 yılında Alman yazar Patrick Süskind'in unutulmaz romanı Koku (Das Parfum), aynı isimle sinemaya aktarıldı. Yönetmen koltuğunda son dönem Alman sinemasının kendisini kanıtlamış bir isim oturuyordu: Koş Kola Koş'un yönetmeni Tom Tykwer. Hem Almanya'da hem de uluslararası platformda büyük ilgi gören filmde, kokusu olmayan ilginç bir karakterin katil olmayı da göze alarak insan kokusunun peşine düşmesinin hayat hikâyesi anlatılıyordu. Görselliği, geniş kitlelerle olan bağı ve konusu itibariyle sanat filmi ve ti-

cari film dengesini olabildiğince iyi oturtmuş filmlerden bir olan Koku, Alman sinemasının 2000'li yıllarda gurur duyacağı filmlerden biri oldu.

Max Färberböck'in 2008 yılında çektiği Berlin'de Bir Kadın filmi ise Alman tarihinin utanç yıllarına uzanır. Hitler Almanya'sı yenilmiş haldedir ve ülke, müttefik kuvvetlerince işgal altındadır. Böylesi bir ortamda genç bir Alman kadının işgalde görevli bir Sovyet askeriyle yaşadığı bir aşkı anlatmaktadır film.

Aynı yıl, Almanya'nın en pahalı filmi de izleyiciyle buluştu. Uli Edel'in yönettiği Der Baader-Meinhof-Komplex isimli romandan uyarlanan aynı isimli filmde, Baader-Meinhof örgütünün hikâyesi anlatılıyordu.

Alman sineması dışavurumcu dönemle sinema tarihine oldukça sanatsal bir giriş yapmıştı. Dünyanın gittiği nokta, Almanya'yı en iyi propaganda filmlerinin de yapıldığı bir coğrafya olmaya götürdü. Savaş sonrası yaşanan kısa süreli bir bocalama döneminden sonra 60'larda Alman sineması küllerinden yeniden doğdu. Yaşanan bu ivme, seksenlere gelindiğinde aynı hızla sürdürülemedi. Ancak Alman sineması, 2000'li yıllarda yetiştirdiği yönetmenlerle büyük bir yenilenme yaşadı. Umut vaat eden uluslararası projelerin içinde yer alan, sinema tarihinde önemli yer tutan birçok film yaratmış bir sinemaya dönüştü. Bu durum bize gösteriyor ki, Alman sineması nitelikli ürünler vererek üretimine devam edecek.

KAVRAMSAL YAKLAŞIMLARLA ALMAN SİNEMASI

Baader-Meinhof Hareketinin Alman Sinemasına Yansıması

Almanya'da 1970'li yıllarda faaliyet gösteren Kızıl Ordu Fraksiyonu (RAF), kurucusu Andreas Baader ve önemli üyelerinden Ulrike Meinhof'un ismiyle anılırdı. Örgütün kısa tarihini özetleyecek olursak;

Önceleri Andreas Baader ve sevgilisi Gudrun Ensslin, küçük soygunlar ve bombalamalar yaptılar. İlerleyen yıllar içinde hem siyaseten hem de eylemsel olarak giderek radikalleşen bir anti-kapitalist ve Marksist bir örgüt yapısı oluşturdular. Baader 1970 yılında hapis-
teyken Gudrun Ensslin, o dönem tanınmış bir gazeteci olan Ulrike Meinhof'u, Bader'i hapishaneden kaçırmaya ikna etmesiyle oldukça sansasyonel bir dönem başlamış oldu. Ulrike Meinhof Bader ile birlikte kitap yazmak bahanesiyle kütüphaneye buluşmak için gerekli izinleri aldı. Ziyaret esnasında Baader, Ulrike Meinhof,

Irene Georgens, Ingrid Schubert'le beraber 1970 yılında firar etti. Bu kaçış Kızıl Ordu Fraksiyonu'nun doğuşu kabul ediliyor.

Ülke çapında tanınmış bir gazetecinin örgüte yardım etmekle kalmayıp onlarla beraber hareket ederek örgütün beyin takımına dahil olması, Alman toplumu tarafından hâlâ tam olarak açıklanabilen bir durum değildir.

Ulrike Meinhof, Örgüte dahil olmadan önce giderek popülerleşen ve giderek politikleşen bir gazeteci idi. 1968'de, İran Şah'ını protesto eden üniversite öğrencilerine polisin saldırması sonucunda dönemin öğrenci lideri Rudli Dutschke'nin vurulması üzerine başyazar olduğu Konkret dergisinde,

"Protesto, bu bana uymuyor. Bana uymayan bir şeyin değişmesi için uğraşıyorsam bu direniştir. Bu zamana kadar istemediklerimizi sokaklarda söyledik ama Rudi Dutschke'nin saldırıya uğramasını engellemedik." ifadelerini kullanmıştı.

1970 yılında RAF hareketine katılıp yasadışı yaşama başladığında kocası ve çocuklarıyla Hamburg'ta bir villada oturuyordu. 15 Haziran 1972'de yakalandı. Tek başına tutulduğu hücresinde 9 Mayıs 1976'da ölü bulundu.

İkinci kez 1972 yılında yakalanan Andreas Baader ise, 1977 yılında hücresinde ensesinden vurulmuş olarak bulundu. 1982 yılında yakalanan örgüt üyelerinden Christian Klar ise örgütün son tutuklu üyesi olarak cezaevinden 26 yıl sonra salıverildi. Almanya'da hâlâ ya-

kalanmamış RAF üyeleri olduğu gibi, çözölememiş eylemler de var. Buna karşılık 80'li yıllarla birlikte eylemleri azalarak devam eden örgüt 1998 yılında basın kuruluşlarına gönderdiği bir broşürle kendini fes etti.

Eylemler yaptığı dönemde yapılan anketlerde örgütün gençler arasındaki sempatisi oldukça fazla idi.

Banka soygunları, bombalamalar, uçak kaçırmaları, konsolosluk baskınları gerçekleştirmişler; bu eylemlerde konsolosluk görevlileri, eski Naziler, zengin iş adamları ve polis memurlarının da içinde olduğu yaklaşık otuz kişiyi öldürmüşler.

Örgütün kısa tarihi bu şekilde özetlenebilir. Buna karşılık bütün bu olup bitenlerin etkisinden Alman toplumunun kısa sürede çıkması zor görünüyor. Nazi döneminden bu yana geçmişle hesaplaşmak zorunda kalan Alman toplumu için RAF örgütü de hesaplaşılması gereken bir geçmiş unsuru olarak görünüyor. Bu durumun en açık örneği de Alman sinemasının, sayıları 10'dan fazla olan RAF örgütü ile ilgili ürünleri.

Bu yapımlardan en çok ses getireni 2008 yılında Almanya'nın Oscar adayı alan Almanya'nın yaptığı en pahalı yapım unvanını elinde bulunduran Uli Edel'in yönettiği Der Baader-Meinhof-Komplex isimli romandan uyarlanan aynı isimli filmde, örgütün gerçekleştirdiği eylemler gerçekçi çekimlerle verilmiş. İyi bir macera filmi olarak kurgulanmış. Örgütün siyasi tavrı ise geri planda tutulmuş. Bu eylemlerin neden yapıldığı filmde çok belli olmuyor.

Christopher Roth'un 2002 yılında çektiği Baader filmi ise başka bir RAF filmi. Der Baader-Meinhof-Komplex kadar geniş bütçeli olmayan bu yapımda büyük patlamalar, silahlı çatışmalar göremezsiniz. Heyecanlı, yakışıklı gençler ve güzel kadınlar anarşizmin kıyısında dolaşırlar bu filmde. Biraz şiirsel bir anlatıma sahip yapımda yönetmen son sahnede Baader'in nasıl bir sonun beklediğini göstermeyip kısmen mutlu bir son yaratmış. Çizdiği karakterlerin olumsuz bireyler gibi görünmemesinden dolayı 11 Eylül döneminin etkisiyle gösterimdayken çeşitli eleştirilere de maruz kaldığını hatırlatmalıyız.

Starbuck Holger Meins 2002 yılında çekilmiş bir belgeseldir. Bir sinema öğrencisinin 1970'lerin başında örgüte katılıp cezaevinde sürdürdüğü açlık greviyle sonlanan hayatına değinilmiş. Holger Meins ilk dönem RAF örgütünün önemli üyelerinden biri. Cezaevine girdikten sonra oldukça tartışmalı bir hayatı oldu. 145 gün süren en uzun açlık grevi sonrasında hayatını kaybeden örgüt üyesi için Berlin'de 10 bin kişi yürüdü, cenazesine de 2 bin kişi katıldı. Üniversiteden arkadaşı olan yönetmen Gerd Conradt'ın çektiği belgeselde duygusal bir hava hâkim.

2001 yılında çekilen Black Box BRD isimli belgesel ise oldukça kapsamlı, derli toplu bir çalışma. Andres Veiel'in yönettiği belgeselde; örgütün eylemleri, üyelerinin hayatları, cezaevi yaşamları, Alman toplumdaki yansımaları ayrı bölümler halinde incelenmiş. Örgütten etkilenen gençlerin, seksenli yıllarda koydukları

bir bombanın on sene sonra patlamasının yarattığı etkiyi anlatan Was Tun, Wenn's Brennt? ise zaman içinde oluşturdıkları statülerini koruma savaşına giren insanların geçmişleriyle nasıl bir hesaplaşma yaşadıkları üzerine kurgulanmış. Was Tun, Wenn's Brennt? filmi- nin yönetmeni Gregor Schnitzler. 2001 yılında çekilen filmde; gençliğin verdiği heyecanla anarşizmin sınırlarını zorlayan insanların biraz büyüüp hayatın içindeyken geçirdikleri dönüşümler üzerinde durulmuş.

2000 yapımı Die Innere Sicherheit'te, ise eski bir RAF üyesi çiftin yıllar sonra deşifre olmalarından sonra yaşadıkları anlatılıyor. Christian Petzold'ün yönettiği filmde yaşamın içinde insanların ne kadar farklılaşacakları gösterilmeye çalışılmış.

Stammheim, örgüt üyelerinin yargılandığı, ceza aldıkları ve şaibeli ölümlerinin gerçekleştiği hapishanenin adıdır. Özellikle Andreas Baader ve Ulrike Meinhof'un cezaevinde ölmeleri Alman kamuoyunda ve öteki batı ülkelerinde önemli tartışmalara neden oldu. Bu durumdan hareketle 1986 yılında Reinhard Hauff, Stammheim isimli bir film yaptı. Film daha çok örgüt üyelerinin yargılanma süreçleri ve cezaevi hayatları üzerinde durmuş. Toplum tarafından çok tartışılan örgüt üyelerinin cezaevi yaşamları ve yargılanmaları filmin temelini oluşturuyor. Örgütün eylemleri ve dışarıdaki hayatları filmde yer almıyor.

RAF örgütünün lider kadrosu cezaevinde öldükten sonra örgütün eylemlerinden etkilenen genç kuşaklar da örgütün eylem tarzını benimseyip örgütü canlandır-

dılar. Üç nesil üyesi olan örgütün, üçüncü nesil üyelerinin günlük yaşamlarına değinen Die Dritte Generation filmi, ünlü Alman yönetmen Rainer Werner Fassbinder tarafından 1979 yılında çekildi.

Deutscher Herbst (Alman Sonbaharı), 1978 yılında dönemin birçok önemli yönetmeninin bir araya gelip çektikleri bir belgesel. Hangi yönetmenin hangi bölümü çektiği özel olarak belirtilmemiş. Genel olarak hükümetin vermeye çalıştığı imajın ötesine geçildiği görülüyor. Yönetmenler medyanın konuya yaklaşımının dışına çıkarak olayların insani etkileri üzerinde durmaya çalışmışlar. Dönemin politik ortamını ve Alman hükümetinin herkese potansiyel anarşist gibi yaklaşmasının eleştirildiği belgeselde 10 tane yönetmenin varlığı söz konusu.

Bu filmlerin ve belgesellerin dışında RAF örgütü ve Alman toplumuna etkileri üstünde duran Alman televizyonlarında yayınlanmış birçok belgesel olduğu biliniyor. Almanya'nın yetmişli yıllarının en önemli sorunu olan RAF örgütü ile ilgili tartışmaların birçok sanat ürününü beslediği görülüyor.

Almanya'da Türk Asıllı Sinemacılar

Türklerin Almanya'ya göçü, Alman devletinin davetiyle 1960'larda başlamıştı. Bugün gelinen noktada Almanya'da 3. nesil Türk kökenliler yaşamlarını sürdürüyorlar. 2003 verilerine göre 82 milyonluk Almanya'da 2 milyona yakın Türk yaşıyor.

2002'de yapılan bir araştırmaya göre de Berlin'de yaşayan Almanyalı Türklerin % 7'si üniversite/yüksekokul mezunu. Alman toplumunun içinde yer alan Türkler, ticaret, siyaset, spor derken artık Alman sinemasının da bir parçası haline geldiler. Bu bölümde Almanya'da yaşayan Türk asıllı yönetmenlerin üzerinde duracağız.

Almanya'daki film yapan ilk Türk yönetmen Tefvik Başıer'dir. 1980 yılında gittiği Almanya'da, Hamburg Güzel Sanatlar Akademisi'nin Görsel İletişim Bölümü'nde eğitim gören Başıer, 1986'da ilk uzun metrajlı filmi olan

"Almanya 40 Metrekare"yi yönetti. Almanya'ya çalışmak için gelmiş bir işçinin ve Türkiye'den getirdiği eşinin hayatına odaklanan film, yabancı bir ülkede yaşanan yabancılaşmanın nitelikli örneklerinden biridir. Film, Cannes Film Festivali'nde yarışmaya katılan 130 film arasından ilk 8'e kaldı. Bu başarıdan sonra Almanya'da da büyük ilgi gördü. İlk defa bu filmde Almanya'da yaşayan Türklerin hayatı sinema salonlarında karşılığını buluyordu. Başer daha sonra 1989'da Sahte Cennete Veda, 1991 yılında da Elveda Yabancı'yı çekerek göçmenlik olgusunun nitelikli örneklerini vermişti.

90'lı yılların ikinci yarısıyla beraber özellikle Hamburg ve Berlin'de birçok genç Türk yönetmenin yetiştiğini görüyoruz. Bu yönetmenler, genelde otuzlu yaşlarda, 3. nesil Türklerden oluşuyorlar.

Fatih Akın'ın Duvara Karşı filminin dışında Kısa ve Acısız ve Temmuzda

Neco Çelik'in Şehir Gerillaları

Buket Alakuş'un Anam

Züli Aladağ'ın Öfke

Thomas Aslan'ın Kardeşler

Sinan Akkuş'un Evet İstiyorum

filmleri Almanya'da ses getirmiş filmlerden birkaçıdır.

En ilgi duyulan Türk yönetmeni kuşkusuz Fatih Akın. Onun yarattığı olumlu imaj öteki yönetmenlere de yaradı. Fatih Akın'ın Duvara Karşı filmiyle Altın Ayı ödülünü alması Alman toplumunun yüzünü Almanya'da

yaşayan Türk yönetmenlere çevirmelerini sağladı. Fatih Akın'ın dışında Neco Çelik, İdil Üner, Buket Alakuş, Züli Aladağ, Sinan Akkuş, Yüksel Yavuz, Thomas Arslan Alman sinemasında kendine yer açabilmiş, kendini kanıtlayabilmiş sinemacılardandır.

Almanya'daki ilk Türk yönetmen Tevfik Başer'in, filmlerini çekebilmek için önemli ekonomik problemlerle mücadele etmesi gerekiyordu. Artık oluşan bu güven ortamında Türk yönetmenler eskisi kadar zorlanmıyorlar. Yapımcılar onlara güveniyor. Artık Alman toplumu, Türklerin sadece fabrika işçisi olmayacağını kabul etmiş görünüyor. Zira Türk yönetmenler, belgeselleri, kısa filmleri, uzun metrajlı sinema filmleri ile ülkedeki kültürel üretimin en önemli parçası haline geldiler.

BERLİN DUVARI'NIN ALMAN SİNEMASINA YANSIMALARI

Savaştan sonra yenilen Almanya'nın yeni bir sorunu daha vardı. Almanya artık iki devletliydi. Sosyalist yönetim anlayışına sahip Doğu Almanya (DDR) ve kapitalist üretim biçimine dahil olan Federal Almanya. Ülkenin batıda kalan kısmı ekonomik olarak toparlanıyordu. Amerikan güdümünde sürdürülen bu toparlanma, Sovyet güdümünde olan Doğu Almanya'da aynı hızda gerçekleşmedi. Önceleri tel örgüler ve yasaklarla doğudan batıya geçişler durdurulmaya çalışıldı. Ancak daha sonra Doğu Almanya, Berlin Duvarı'nı örme-yi çözüm olarak benimsedi. Duvar 1961'de bir gecede ortaya çıktı; ancak Doğu ile Batı Almanya arasındaki katı sınır daha 1952'de çizilmişti. Ancak Berlin metrosunun iki tarafta da durakları vardı. Sadece Berlin met-

rosunu kullanarak 1955 yılına kadar Batı Almanya'ya 270 bin insanın geçtiği sanılıyor. Şehrin orta yerinde iki ayrı dünyayı temsil eden bu duvar, 1989 yılında yıkılmıştı. Böylece Doğu Almanya devleti de yıkılmış, Federal Almanya'ya dahil olmuştu. Duvar yıkıldıktan sonra Doğu Alman vatandaşları kaçmaya çalıştıkları bu sistemden kurtuldukları için oldukça mutlu oldular. Ancak son yıllarda yapılan anketlerde halkın önemli bir kısmı bu birleşmeden memnun olmadığını göstermeye başladı. Doğu Almanya'da oluşturulan iş garantisi, sağlık ve eğitim hakkı, çocuklara sunulan kreş hakkının artık özlenen haklar haline geldiği görülüyor. Ancak bu bahsedilen memnuniyetsizlik henüz sanat ürünlerinde kendine yer bulabilmiş değil. Duvar ve iki toplumlu yapı üstüne yapılan filmlerde genel temalar; Doğu Almanya'dan kaçış, baskıcı devlet yapısı ve iki devletli bir toplumun sancıları olarak sıralanabilir. Özellikle duvar yıkıldıktan sonra bu konuda birçok film yapıldığı görülüyor. Duvarın topluma etkileri, Alman sinemasında farklı bakış açılarıyla resmediliyordu.

Genelde 89'da duvar yıkıldıktan sonra filmlerin sayısı artmakla beraber, daha iki devletli yapı yeni ortaya çıkmışken de bu durum filmlere yansiyordu. Alman sinemasının savaş sonrası dönemdeki önemli yönetmenlerinden Helmut Käutner, 1955 yılında Himmel ohne Sterne (Yıldızsız Gökyüzü) isimli filmini çekti. Oğlunu Batı Almanya'dan Doğu Almanya'ya kaçıran fabrika işçisi bir kadın ile ona yardımcı olan Batı Alman sınır memuru bir adamın ilişkilerini anlatan filmde,

Almanya'nın ortasındaki -Alman sınırın- absürtlüğü anlatılıyordu. Käutner, filminde fon olarak politikayla ilgisi olmayan insanların ülkelerin politik gelgitlerinde nasıl darmadağın olduklarını sergilerken aşkın neler yapabileceğini de gösteriyordu. Soğuk savaşın oldukça keskin bir döneminde çevrilmesine karşın filmde sadece insani duyguların hâkim olduğu görülüyor.

1966 yılında da Alexander Kluge'in hem yönetip hem de oynadığı Abschied Von Gestern (Geçmiş Veda) filminde yine bir doğu-batı açmazı üstünde duruluyor. Filmde Doğu Almanyalı bir kadının eline valizini alıp Batı Almanya'ya geçmesi anlatılıyordu. Genç kadın her iki tarafta da uyum sorunları yaşıyordu. Dönemin nitelikli filmlerinden biri olan Geçmiş Veda, görüntülerinin estetik düzeyiyle birçok filmden ayrılmıştır.

Wim Wenders'in En İyi Yönetmen dalında Cannes ve Avrupa Film Akademisi ödüllerini kazandığı 1987 yapımı Der Himmel Über Berlin (Berlin Üzerinde Gök-yüzü) 80'li yılların ikinci yarısında çekilmiş en önemli filmlerinden biriydi. Bir meleğin insan olabilmek için dünyevi bir aşkın içinde yer almasını konu alan film, bunu yaparken şiirsel bir üslupla sınırların, duvarların, politikanın anlamsızlığından dem vurur. Win Wenders, meşhur Paris Teksas filminin de yönetmenidir. 1970'li yıllarda Alman sinemasının eski gücüne tekrar kavuşmasında büyük emek sahibidir. Yeni Alman Sineması'nın temsilcilerinden biri olarak daha sonraki yıllarda Hollywood'da da kendine yer açabilmiştir.

2001 yılında televizyon için çekilen, daha sonra sine-

maya uyarlanan Der Tunnel (Tünel) filmi ise, bir grup gencin Doğu Almanya'dan kaçışının hikâyesidir. Doğu Almanya'daki evlerde birçok tünel olduğu bilinen gerçeklerdendir. Doğu Almanlar adeta bir hapishaneden kaçarcasına ölümü göze alarak Batı tarafına açılan tüneller kazıyorlarmış. Roland Suso Richter'in yönettiği filmde de bu gerçek üzerinde durulmuş. Filmde, Doğu Almanya'da yaşayan gençlerin "öteki dünya" hayalleri kurarak duvarın bulunduğu sokağın yanı başındaki boş bir deponun altından tünel kazıp batıya geçmelerinin hikâyesi anlatılıyor. Filmde ekip, birçok hadiseden sonra arkalarında Stasi polislerini bırakarak tünelin karşı tarafına geçerler. Soğuk savaş döneminde yaşanmış gerçek bir hikâyeye dayanan Tünel filminde, Batı tarafı bireyin özgürlüğünü simgeliyordu.

Good Bye Lenin (Güle Güle Lenin), hüzünlü bir vedadır aslında. Duvarın yıkılmasından kısa bir süre öncesidir. Doğu Almanlar için zor zamanlardır. Bu hengâmenin içinde sosyalizme inancını yitirmemiş olan anne Kathrin, Doğu Almanya yıkılmadan önce kalp krizi geçirir ve 8 ay komada kalır. Dışarıda olanlardan habersizdir. Uyandığında artık en ufak bir şokta ölebilecek durumdadır. Bunun üzerine oğlu Alex ona yapay bir dünya oluşturur. Uydurma haber bültenleri, Coca Cola'nın aslında sosyalist içeceği olması, eski dönem ürünlerinin yeniden bulması... Bu yeni dönemde Alex bütün yaratıcılığını kullanacaktır. Ancak Alex ne kadar uğraşsa da sistem çökmüştür artık. Lenin heykelinin vinçle sokaktan geçiş sahnesi de eski döneme hüzn-

l  bir vedadır. Wolfgang Becker'in yönettiği film, 2003 yılında tüm Dünya'da bir Avrupa filmi için büyük izleyici sayılanna ulaşmıştı. Pek çok festivalde de önemli ödüller almıştı.

Doksanlı yılların Berlin Duvarı'nın yarattığı iki devletli toplumla ilgili filmlerin sayısının arttığı yıllar olduğunu söylemiştik. Das Leben der Anderen (Başkalarının Hayatı) bu filmler arasında en çok ses getireni. 2006 yılının en önemli filmlerinden biri olan Başkalarının Hayatı'nı Florian Henckel Von Donnersmarck, hem yazdı hem de yönetti. Tamamen Doğu Almanya'da geçen filmde, iki sanatçının aşklannın Kültür Bakanı'nin nüfuzunu kullanarak "    nc  kişi" olma isteğiyle oluşan baskılar anlatılıyordu. Devletin yozlaşması, baskıcı rejimin yarattığı sancılar, sanatçıların Doğu Almanya'da var olma  abaları... Bütün bu olup bitenler filmde k rs rsuz bir oyunculukla beraber sunuluyor.

2007 yapımı televizyon filmi Die Frau Vom Checkpoint Charlie (Charlie Kontrol Noktasındaki Kadın)'nin yönetmeni Miguel Alexandre. İsmi ni soğuk savaşın meşhur geçiş noktası Checkpoint Charlie'den alan film, küçük b t celi ses getirmemiş bir yapım oldu.

Televizyon için yapılmış başka bir Doğu Alman hikâyesi de Das Wunder Von (Berlin Mucizesi)'dir. Roland Suso Richter'in çektiği filmde, Doğu Almanya'nın son dönemlerinde rejime sıkı sıkıya bağla bir polisin punk u oğlunu yola getirme hikâyesi üstünde durulmuş. Bir süre sonra punk u oğul rejime inanmaya başlıyor, ancak bu inanç başladığında takvim 1989'u g s-

teriyordu. Artık savunulacak bir Doğu Almanya kalmamıştı.

Bölünmüş Almanya ve yıkılan duvarın hikâyesi bu filmlerin dışında birçok belgesele ve filme de konu oldu. Olmaya da devam edecek gibi. 20. yüzyılın yarısını ikiye ayrılmış olarak geçiren bir toplum için görü-lüyor ki bu durum hâlâ oldukça sıcak bir konu. Doğu-Batı, ayrılık ve yıkım... Yakın zamanda birçok eserde bu durumun yansımalarına rastlamak olasıdır.

ALMANYA'DA DÜZENLENEN SİNEMA FESTİVALLERİ

Berlin Uluslararası Film Festivali

1951 yılında oluşturulan festival 1978 yılından bu yana her yılın Şubat ayında Berlin'de yapılıyor. Dünyanın büyük film festivallerinden biridir. Şubat ayında tüm Avrupa ülkelerinde yankı bulan Berlin Film Festivali'ne dünyanın her yerinden en iyi filmler, Berlin'in simgesi haline gelen Altın Ayı ödülünü almak için yarışır. Berlin Film Festivali dünya sinema gündemini belirleyen az sayıdaki festivalden biridir.

Biberach Bağımsız Film Festivali

2004 yılından beri Almanya'nın güneyinde yer alan Biberach'de düzenlenen ve genelde Alman filmlerine

ağırlık verilen bu festivalde; belgesel, kısa film ve uzun metrajlı filmler gösteriliyor.

Contra Vision Uluslararası Kısa Film Festivali

1993 yılında kurulan film festivali, öğrenci filmi, animasyon, deneysel film vb. birçok amatör ve profesyonel çalışmayı kabul eden bir festivaldir. Katılımla ilgili en önemli koşul çalışmaların 30 dakikayı geçmemeleridir.

Mecklenburg-Vorpommern Film Art Festivali

Doğu Almanya kökenli bir film festivali olarak bu gün hâlâ devam ediyor. Sinemacılar ve yapımcıların bir araya toplandığı kısa ve uzun metrajlı filmlerin ve belgesellerin değerlendirildi bir festivaldir.

Green Screen Uluslararası Yaban Hayatı Film Festivali

Eckernförde şehrinde düzenleniyor. Doğa ile ilgili görüntülerin ve hayvan belgesellerinin değerlendirildiği Almanya'daki tek festivaldir. 2007 yılından bu yana devam ediyor.

Uluslararası Bisiklet Film Festivali

Almanya'dan ilginç bir festival daha... Almanya'nın Ruhr bölgesinde düzenleniyor. Bisikletle ilgili her şe-

yin gösterildiği uluslararası bir festivaldir. 2006 yılından bu yana düzenlenen festivalde 30'dan fazla ÷lke-den 100'den fazla film izleyiciyle buluştu. Festivalde amaç bisiklet tutkusunun artması ve bisiklet kullanımının yaygınlaşması olarak gösteriliyor.

Emden-Norderney Uluslararası Film Festivali

Aşağı Saksonya bölgesinde düzenlenen festival, her yıl haziran ayında düzenleniyor.

Mannheim-Heidelberg Uluslararası Film Festivali

Mannheim ve Heidelberg şehirlerinin ortaklaşa düzenledikleri bir festivaldir. 1952 yılından bu yana devam eden festival Almanya'nın en eski festivallerinden biridir.

Oberhausen Uluslararası Kısa Film Festivali

Almanya'nın Oberhausen şehrinde düzenlenen festival, 1954 yılından bu yana devam ediyor. Bu özelliğiyle dünyanın en eski kısa film festivali olma özelliğini de elinde tutuyor. Almanya'nın en saygın festivallerinden biri olan Oberhausen Uluslararası Kısa Film Festivali, Alman sinemasına yeni bir soluk getiren Yeni Alman Sineması akımına da ev sahipliğı yapmıştı.

Dortmund-Köln Uluslararası Kadın Filmleri Festivali

Almanya'nın önde gelen kadın film festivallerinden biridir. Dortmund-Köln şehirlerinin ikisini de kapsayan, fotoğraf bölümü de olan bir festivaldir. Genelde her yıl nisan ayında gerçekleştiriliyor.

Unabhängige Bağımsız Film Festivali

Osnabrück şehrinde her yıl ekim ayında beş gün süren bir festivaldir. 1986 yılından bu yana bağımsız film yapımına destek olmak isteyen Osnabrück kökenli bir dernek tarafından gerçekleştiriliyor.

Schlingel Uluslararası Çocuk Filmleri Festivali

1996 yılından bu yana devam eden festival, çocuk ve gençlik filmlerini kapsayan ender festivallerden biridir.

Lübeck Nordic Film Günleri

Almanya ve Kuzey Avrupa ülkelerini kapsayan bir festivaldir. 1956 yılından bu yana düzenleniyor. Nordic Film Günleri sayesinde Nordic şehri hem izleyiciler hem de Almanya ve Kuzey Avrupa'da yaşayan sinemacılar için önemli bir buluşma yeridir.

Leipzig Uluslararası Belgesel ve Animasyon Film Festivali

Almanya'nın Leipzig şehrinde düzenlenen festival animasyon sinemacılarının Almanya'daki buluşma yerlerinden biridir.

La Meko Film Festivali

2001 yılından bu yana Landau kasabasında düzenleniyor. Yakın zamana kadar ulusal bir festivaldi. Artık uluslararası bir statüde düzenleniyor.

Köln Kısa Film Festivali

Her yılın kasım ayında Köln'de düzenlenen festival genelinde Almanya'da yapılmış kısa filmlerin katıldığı bir festival.

Hamburg Film Festivali

1992 yılından bu yana eylül ve ekim aylarında düzenleniyor. Uluslararası bir statüye sahip festivale Avrupa'nın birçok yerinden talep oluyor.

Abgedreht Uluslararası Kısa Film Festivali

Sulzbach-Rosenberg şehirlerinde düzenleniyor.

Achtung Berlin Film Festivali

2005 yılından bu yana Berlin'de düzenleniyor. Berlin veya Brandenburg merkezli filmlerin katıldığı bir festival.

Asya Film Festivali

Asya'nın, özellikle Pasifik bölgesinde film yapımını desteklemek için düzenlenen festival, 2003 yılından bu yana Berlin'de devam ediyor.

Berlin Afrika Film Festivali

1986 yılından bu yana Berlin'de düzenleniyor. Afrika filmlerinin değerlendirildiği festivale, Avrupa'da film çeken Afrika kökenli yönetmenler de katılıyor.

Britspotting - Bağımsız İngiliz ve İrlanda Film Festivali

Berlin'de düzenlenen festivalde İngiliz ve İrlanda filmleri değerlendiriliyor.

Fantezi Film Festivali

1987 yılından bu yana bilimkurgu, korku ve gerilim filmleri, Berlin, Köln, Frankfurt, Hamburg, Münih, Nürnberg ve Stuttgart şehirlerinde gösteriliyor.

Video Film Festivali

Düşük bütçeli, dijital makinelerle çekilmiş kısa filmlerin katıldığı bir festival. 2003 yılından beri Stuttgart , Heilbronn ve Mainz şehirleri başta olmak üzere Güney Almanya'nın birçok şehrinde gösterimler yapılıyor.

Alman Film Festivali

2005 yılından bu yana her yılın haziran ayında Ludwigshafen şehrinde düzenleniyor. Festivalde sadece Alman filmleri değerlendiriliyor.

Bağımsız Film Festivali

Düşük bütçeli bağımsız filmlerin katılıyor. Karlsruhe'de düzenlenen festival, 1998 yılından beri devam ediyor

YÖNETMENLER

Leni Riefenstahl

22 Ağustos 1902 yılında varlıklı bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelen Riefenstahl, 16 yaşındayken bale eğitim almaya başladı. Göz dolduran bir balerin olan yönetmen, baleden sinemaya geçiş yaptı. Birçok filmde oynadı. Bir oyuncu olarak kariyer yapmaya başladı.

1932 yılına gelindiğinde ilk filmi Das Blaue Licht isimli filmini çekti. Bu film ile Venedik Film Festivali'nde ikincilik ödülü kazandı. Film Hitler'in de ilgisini çekmişti. Daha sonra Hitler'den gelen teklif üzerine 1934 yılında Triumph des Willens isimli Nazi propaganda filmini çekti. Belgesel film yapımcılığında yenilikçi bir tarzı olan film Almanya'da büyük ilgi gördü. Dünya'nın birçok yerinde gösterilen film, Ancak daha sonra An-

cak Nazi propagandası gerekçesiyle ABD'de yasaklandı. 1936 yılında Hitler Rienfenstahl'ı Berlin'de düzenlenecek olimpiyat oyunlarını filme çekmesini istedi. Bunun üzerine Rienfenstahl olimpiyatların ilk yapıldığı yer olan Atina'ya giderek görüntü toplamaya başladı. 1938 yılında tamamlanan belgeselin adı Olympia olmuştur. İki parçadan oluşan film, olimpiyatlar hakkında yapılan ilk belgesel film olma özelliğini taşıyor. Bu belgeselde Rienfenstahl, alışılmadık kamera açıları, değişik yakın çekimler kullandı. Birçok sinema eleştirmenden büyük övgüler alan Olympia, Time dergisinin tüm zamanların en iyi 100 filmi arasında gösterildi.

Bu çalışmalarından sonra yeni filmi Tiefland'ın çekimlerine başlayan yönetmen, Hitler'in verdiği 7 milyon mark ile oldukça yüksek bütçeli bir film ortaya koydu. 1940 yılında başlanan çekimler 1944 yılında tamamlandı. Ancak 2.Dünya Savaşı'nın sonuna denk gelen film, yayınlanması için 10 yıl bekledi.1954 yılında gösterildi. Tiefland yönetmenin son uzun metrajlı filmi oldu.

1945 yılında Almanların yenilmesi üzerine Berlin'i terk eden yönetmen, savaş suçlusu olarak yargılandı. 1952 yılında Nazi rejimini destekleyen hiçbir siyasi aktivitede bulunmadığı için serbest bırakıldı.

1960'lı yıllarda fotoğrafçılığa yönelen yönetmen, Afrika kıtası ile ilgili çalışmalarda bulundu. Burada çektiği fotoğrafları kitaplaştırarak The Last of the Nuba ve The People of Kau isimli iki kitap yayınladı.

72 yaşına geldiğinde su altı fotoğrafçılığına yöneldi. Riefenstahl bilinen en yaşlı dalgıç olma özelliğine de sahip olarak 1978 yılında Coral Gardens ismiyle sualtı fotoğraflarını yayınladı. Bu kitabı 1990 yılında Wonder under Water izledi. 100. Yaş gününde son filmi olan Underwater Impressions isimli belgeseli yayınladı.

8 Eylül 2003 yılında evinde hayatını kaybeden yönetmen için eleştirmenler ikiye bölünmüş haldedirler. Faşizmle kurduğu yakın ilişki yüzünden eleştirilen yönetmen, görüntüleri kaydetmedeki ustalığıyla da övgüler almıştır.

Erkekler tarafından yönetilen sinema sektöründe bir kadın olarak yaptıklarıyla övgüye değer bir isim olan Riefenstahl, Faşizmin sinemacısı olma gerçekliğinden de hiçbir zaman kurtulamamıştı.

Filmografi

1954 Tiefland

1938 Olympia 1. Teil - Fest der Völker

1938 Olympia 2. Teil - Fest der Schönheit

1935 Triumph des Willens

1933 Der Sieg des Glaubens

1932 Das blaue Licht

Rainer Werner Fassbinder

Doktor bir babanın ve tercüman bir annenin çocuğu olan Rainer Werner Fassbinder,

31 Mayıs 1945'te Münih'te doğdu. 1951'de annesiyle babası boşandıktan sonar Fassbinder sadece annesiyle yaşamaya başladı. Bu dönemde annesinin yalnız kalmak için onu sık sık sinema yolladığı biliniyor.

Çocukluluğunu Münih'te geçiren yönetmen, eğitimi-ne bir süre ara vererek çeşitli işlerde çalıştı. Bu dönemde Süddeutsche Zeitung gazetesi için muhabirlik yaptı. 1965'te ilk kısa filmini çekti.

Daha sonra Action Teater isimli deneysel tiyatro grubuna katıldı. 1968'de Anti Teater isimli kendi tiyatro oluşumunu kuran yönetmen, Sofokles, Çehov ve

İşben'den oyunlar uyarladı. Aynı dönemde radyo için de metinler yazıyordu.

1969'da yazdığı tiyatro oyunlarından sinemaya uyarlamalar yapmaya başladı. Televizyon için yapılan bu çalışmalar, *Liebe ist kälter als der Tod* filmiyle başladı.

Fassbinder yetmişleri sinema, tiyatro ve televizyon için çok sayıda yapıta imza atarak geçirdi. 1974'te, Frankfurt'ta olan Teater und Turn tiyatrosunun ortağı olur. Tiyatro çalışmalarını bırakmayan yönetmen Zola'nın *Germinal*'ı ve Çehov'dan *Vanya Dayı'yı* sahneye koydu

Sinema çalışmaları için *Tango Films*'i kuran Fassbinder, 1977'de Hollywood'a gitme kararı alsa da daha sonra bu kararından vazgeçti. 1978 ile 1982'de ki ölümüne kadar, çok başarılı bir kariyer çizdi. 1978 'de *Die Ehe der Maria Braun*, 1981'de *Lola* ve 1982'de çektiği *Die Sehnsucht der Veronika Voss* filmlerini çekti. *Die Sehnsucht der Veronika Voss* filmiyle aynı yıl Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı ödülünü aldı. Televizyon çalışmalarına da devam eden yönetmen, 1980 de 14 bölümlük *Berlin Alexanderplatz* isimli dizi film çekti. 14 milyon mark bütçeyle çekilen dizi dönemin pahalı yapımlarında biriydi.

Rainer Werner Fassbinder 10 Haziran 1982 günü aşırı dozda kokain ve uyku hapi almış bir şekilde evinde ölü bulundu. Televizyon ve sinema için 40 a yakın film çekti. Güç ilişkiler, politik problemler, cinsiyetçilik gibi şehir hayatının temel sorunlarını sinemayla bu-

luşturan yönetmen, Yeni Alman Sineması akımının en önemli temsilcisiydi.

Filmografi

1982 Querelle

1982 Die Sehnsucht der Veronika Voss

1981 Lola

1981 Theater in Trance (belgesel)

1981 Lili Marleen

1979 Die dritte Generation

1979 Die Ehe der Maria Braun

1978 In einem Jahr mit 13 Monden

1978 Despair

1978 Deutschland im Herbst (Belgesel)

1977 Bolwieser (Televizyon için)

1977 Frauen in New York (Televizyon için)

1976 Chinesisches Roulette

1976 Satansbraten

*1976 Ich will doch nur, daß ihr mich liebt
(Televizyon için)*

1975 Angst vor der Angst (Televizyon için)

1975 Mutter Küsters' Fahrt zum Himmel

1975 Faustrecht der Freiheit

1974 Fontane - Effi Briest
1974/I Martha (Televizyon için)
1974 Angst essen Seele auf
1974 Nora Helmer (Televizyon için)
1973 Welt am Draht (Televizyon için)
1973 Wildwechsel (Televizyon için)
*1972 Bremer Freiheit: Frau Geesche Gottfried -
Ein bürgerliches Trauerspiel (Televizyon için)*
1972 Die bitteren Tränen der Petra von Kant
1971 Händler der vier Jahreszeiten
1971 Warnung vor einer heiligen Nutte
1971 Whity
1971 Pioniere in Ingolstadt (Televizyon için)
1971 Rio das Mortes (Televizyon için)
1970 Die Niklashauser Fart (Televizyon için)
1970 Der amerikanische Soldat
1970 Warum läuft Herr R. Amok?
1970 Das Kaffeehaus (Televizyon için)
1970 Götter der Pest
1969 Katzelmacher
1969 Liebe ist kälter als der Tod

Volker Schlöndorff

Volker Schlöndorff, 31 Mart 1939 yılında Wiesbaden şehrinde doğdu. 2.Dünya Savaşı'nda sonra 1950'lerde Paris'te sinema eğitimi gördü. O dönem Louis Malle, Alain Resnais ve Jean-Pierre Melville gibi birçok ünlü yönetmenin asistanlığını yaparak sinema bilgisini pekiştirdi.

Schlöndorff ilk filmi 1966 yılında çekti. Young Torless isimli film, birçok festivalde gösterildi. İlk filmi yönetmenin hayata soldan bakan bir sinemacı olduğunu gösteriyordu. 1967 yılında ise A Degree Of Murder filmiyle izleyicilerini karşısına çıkı. 1969 yılında Michael Kohlhaas isimli filmi çekti. Ancak bu iki film de eleştirmenlerden olumlu eleştiriler almadı. İzleyiciler tarafından da beğenilmeyen bu filmler gişede zarar etti. Bu

dönem, Margarethe von Trotta ile evlenen yönetmen, "A Free Woman"(1972), "The Lost Honor of Katharina Blum" (1975), "Coup de Grace" (1976) filmlerini seyirciyle buluşturdu.

1979 yılına ise dünya çapında tanınmasını sağlayan filmini çekti. Alman Yazar Gunter Grass'ın "The Tin Drum" isimli romanını aynı isimle beyaz perdeye taşıdı. Bu film ile dünya çapında bir başarı kazandı. Film Alman sinema tarihinin en çok izlenen iki filminden biri oldu. Ayrıca yönetmene "En İyi Yabancı Film" dalında Oscar ve Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye ödüllerini kazandırdı.

Hiçbir zaman "The Tin Drum" filminin başarısını yakalayamayan yönetmen, seksenlerde genelde ABD'de bulundu. ABD'de bulunduğu sürede genelde televizyon için işler yapan yönetmen, doksanlarda yeniden Almanya'ya döndü. Michel Tournier'in "The Erlking" isimli romanından uyarladığı "The Ogre" isimli filmi 1996 yılında Almanya'da çekti.

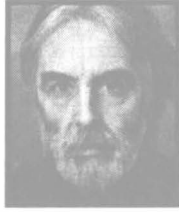
Yeni Alman Sineması'nın en önemli yönetmenlerinden biri sayılan Volker Schlöndorff çoğunlukla Avrupa'da olmakla birlikte ABD'den de kopmuş değildir.

Filmografi

2007 *Ulzhan*

2006 *Strajk - Die Heldin von Danzig*

2004 Der neunte Tag
2002 Ten Minutes Older: The Cello
2000 Die Stille nach dem Schuß
1998 Palmetto
1996 Der Unhold
1991 Homo Faber
1990 The Handmaid's Tale
1984 Un amour de Swann
1981 Die Fälschung
1979 Die Blechtrommel
1976 Der Fangschuß
*1975 Die verlorene Ehre der Katharina Blum oder: Wie
Gewalt entstehen und wohin sie führen kann*
1972 Strohfeuer
1972 Die Moral der Ruth Halbfass
1969 Michael Kohlhaas - Der Rebell
1967 Mord und Totschlag
1967 Der Paukenspieler
1966 Der junge Törless

Michael Haneke

Münih'te 1942 yılında doğan Michael Haneke, Wiener Neustadt adlı bir Avusturya kentinde büyüdü. Bundan dolayı Almanya doğumlu olmasına rağmen Avusturyalı olarak bilinir. Viyana Üniversitesinde psikoloji, felsefe ve tiyatro eğitimi gördü. Bu sırada film ve edebiyat eleştirileri yazdı. 1967-1970 yılları arasında editör ve dramaturg olarak Alman televizyon kanalı Südwestfunk'ta çalıştı. 1970 yılında televizyon için senaryolar yazıp, görüntüler çekerek ilk deneyimlerini kazandı. Ayrıca Berlin, Münih ve Viyana'da bir dizi tiyatro oyununu yönetti.

Sinema için ilk eserinin prömiyeri 1989 yılında yapıldı. Filmin adı The Seventh Continent idi. Gerçek bir hikâyeden yola çıkan film, orta sınıf bir Viyanalı aile-

nin toplu olarak intihar etmesini hiç müzik kullanmadan ve çok yalın ve çarpıcı sahnelerle ortaya koydu. -özellikle ailenin bankadaki tüm parasını çekip klozete döktüğü sahne meşhurdur- İlk filmiyle büyük ilgi toplayan yönetmen, Locarno Film Festivali'nde Ernest Arataria ödülünü aldı. Bu film 'glacial trilogy' (duygusal buzlaşma üçlemesi) diye adlandırılan üçlemesinin ilk filmiydi. (Serinin devamı Benny's Video (1992) ve 71 Fragments of a Chronology of Chance (1994) filmleriyle tamamlandı.)

Heneke, filmlerinde modernizmin getirdiklerine farklı bir bakış açısı ile değerlendirir. Kapitalizmin insan üzerindeki tahribatını, psikolojik buhranları beyaz perdeye taşır. Oldukça ağır bir tempoda devam eden Haneke filmleri, vermek istediklerini oldukça gizleyerek yapar. İzleyiciyi sadece tüketici olarak görmez. Filmle birlikte düşünmesini ve filmin havasını hissetmesini ister. Bu durumun oluşmasını sağlamak için filmlerinde sarsıcı olayların oluşmasını sağlar. Seyirciyi rahatsız etmekten çekinmez. Benny's Video filminde çocuğun kızı sadece nasıl olduğunu görmek için öldürmesi, 2005 yılında çevirdiği Cache filminde adamın aniden intihar etmesi bu duruma örnek gösterilebilir.

1997 çevirdiği Funny Games filminde ise rahatsız ediciliğin son noktasına ulaşmıştı. Filmde Avusturyalı zengin bir ailenin yazlık evlerindeyken eve giren iki genç tarafından alıkonulması ve nedensiz öldürülmesini anlatan Haneke, 2007'de bu filmin daha yalın ve basit ikinci bir çevrimini Amerika'da ünlü oyuncularla çekmişti.

Funny Games filminden sonra Haneke'nin Fransa dönemi başladı. Ünlü oyuncularla birlikte çalıştığı bu dönemin ürünleri sırasıyla Code Unknown (2000), The Piano Teacher (2001), The Time of The Wolf (2003), ve Caché (2005) filmleridir. Caché ile Cannes Film Festivali'nde En İyi Yönetmen ödülünü aldı. Daha sonra tekrar kendi topraklarına dönen Heneke Almanya'da çektiği The White Ribbon (2009) filmiyle Cannes'da bu kez En İyi Film ödülünü aldı.

Kendi filmlerini "kimsenin kolayca ve içi rahat bir şekilde seyredemeyeceği filmler" olarak yorumlayan Heneke, Alman sinemasının kuşkusuz en saygıdeğer ve en tartışmalı yönetmenlerinden birisi. Kendisinin Londra'daki bir festivalde 1998 yılında, Funny Games filmini sunarken izleyicilere söylediği "hepinize huzursuz edici bir akşam dilerim" ifadesini sanırım Heneke filmi izlenen her akşam için kullanabiliriz.

Filmografi

2009 Das weiße Band

2007 Funny Games (ABD versiyonu)

2005 Caché

2003 Le temps du loup

2001 La pianiste

2000 Code inconnu: Récit incomplet de divers voyages

1997 Funny Games

- 1997 Das Schloß*
- 1995 Lumière et compagnie*
- 1994 71 Fragmente einer Chronologie des Zufalls*
- 1994 Die Rebellion (Televizyon için)*
- 1992 Benny's Video*
- 1991 Nachruf für einen Mörder (Televizyon için)*
- 1989 Der siebente Kontinent*
- 1986 Fräulein (Televizyon için)*
- 1985 Wer war Edgar Allan? (Televizyon için)*
- 1983 Variation (Televizyon için)*
- 1979 Lemminge, Teil 2 Verletzungen (Televizyon için)*
- 1979 Lemminge, Teil 1 Arkadien (Televizyon için)*
- 1976 Drei Wege zum See (Televizyon için)*
- 1976 Sperrmüll (Televizyon için)*
- 1974 After Liverpool (Televizyon için)*

Werner Herzog

Werner Herzog ,1942 yılında Münih'in Bavyera adlı küçük bir köyünde dünyaya geldi. 2. Dünya Savaşı'nın ortasında dünyaya gelen yönetmen, 11 yaşına kadar hiç televizyon ve film izlemeyi. (İlk telefon görüşmesini 17 yaşında yapmıştı) 13 yaşına geldiğinde Münih'te ailesiyle bir apartman dairesine taşındı. Burada daha sonra birlikte büyük işlere imza atacağı vazgeçilmez oyuncusu Klaus Kinski'yle tanıştı. 14 yaşında gezginliğin büyümesine kapıldı. Yürüyerek Avrupa'nın birçok yerini dolaştı. Paris'e kadar gitti. Yönetmen olmaya da bu dönemde karar verdi. Ailesi zengin olmayan Herzog, lise döneminde filmlerini üretecek sermayeyi sağlamak için bir metal fabrikasında kaynakçı olarak çalışacak kadar sinemaya tutkundu.

Film yapmayı ansiklopedilerden öğrenen Herzog, gençliği ve örgün eğitim eksikliği nedeniyle erken senaryolarının hayata geçmesini sağlayacak yapımcılar bulamadı. Bunun üzerine aynı dönemde kendi şirketini 'Werner Herzog Film Production'u kurdu ve kendi filmlerini üretmeye başladı. Bu şirketten çıkan ilk ürünler kısa filmleri 'Heralkes'(1962), 'Game in the Sand'(1964) dir. Daha sonra 'The Unprecedented Defense of the Fortress Deutschkreuz (1967) adlı, kısa filmini çekti. Bir Avusturya kalesini hayali düşmanlara karşı savunan ve gitgide akıl sağlıklarını kaybeden dört askerin hikâyesini anlattığı bu filmiyle Carl Mayer ödülünü aldı. Bu film aynı temayı işleyen ilk uzun metrajlı filmi olan 'Signs of Life' (1968) a ilham oldu.

Birkaç yıl Avrupa ve Kuzey Amerika seyahatlerinden sonra Herzog, 1968 yılında Yeni Alman Sineması'nın rehberi olarak gösterilen Volker Schlöndorf ve Rainer Werner Fassbinder'le tanışacağı Münih'e döndü. Herzog, bu dönemde, Fassbinder, Schölendorf ve Wendes ile birlikte Yeni Alman Sineması akımının en önemli yönetmenleri arasına girdi. Fakat o sadece Alman yönetmen olarak kalmaktan hoşnut değildi. Bu nedenle birçok filmini Almanya dışında yaparak uluslararası bir izleyici kitlesini hedefledi. Hollywood'un yolu tutmasının en temel nedeni buydu.

1972 yılında Herzog, uluslararası ilk başarısını getiren Aguirre, The Wrath of God' filmini çekti. Cannes Film Festivali'nde En İyi Yönetmen Ödülü'nü aldığı Fitzcarraldo filmini ise 1982 yılında çekti. İki filmin-

de de Klaus Kinski ile birlikte çalıştı. Werner Herzog The Enigma of Kaspar Hauser (1974) filminde, hatırlayabildiği hayatının tümünü bir zindanda geçirmiş, zar zor konuşan genç bir adamın Nurenberg'de aniden ortaya çıkışını konu alan, gerçek bir hikayeden esinlenilmiş çarpıcı bir filme imza attı. Bu filmde gerçekçi olsun diye, hayatının neredeyse tamamını akıl hastanesinde ve hapisanelerde geçirmiş Bruno S.'ye rol verecek kadar cesur davranarak adından söz ettirdi. Filmlerinde klasikleşmiş olarak şaşırtıcı karelere yer veren Herzog, özellikle sıra dışı hareketler yapan hayvanları filmlerinde bol bol kullandı. Ayrıca uzun ve geniş çekim doğa görüntüleri de filmlerinin olmazsa olmaz parçaları gibidir. Filmlerinde kurgusal olan ve kimi zaman gerçek üstü görünen öğelerin varlığına rağmen filmlerinin gerçekliğinden bir şey kaybetmemesini bilmiştir. Üç evliliğinden üç çocuğu olan Werner Herzog şu anda üçüncü eşi Lena Herzog ile Los Angeles'ta yaşıyor.

Filmografi

2009 *My Son, My Son, What Have Ye Done*

2009 *The Bad Lieutenant: Port of Call - New Orleans*

2007 *Encounters at the End of the World (Belgesel)*

2006 *Rescue Dawn*

2005 *The Wild Blue Yonder*

2005 *Grizzly Man (Belgesel)*

- 2004 *The White Diamond* (Belgesel)
- 2003 *Wheel of Time* (Belgesel)
- 2002 *Ten Minutes Older: The Trumpet*
- 2001 *Invincible*
- 2001 *Pilgrimage*
- 2000 *Julianes Sturz in den Dschungel* (Televizyon için)
- 1999 *Mein liebster Feind - Klaus Kinski* (Belgesel)
- 1998 *Little Dieter Needs to Fly* (Belgesel)
- 1996 *Die Verwandlung der Welt in Musik: Bayreuth vor der Premiere* (TV Belgesel)
- 1995 *Glocken aus der Tiefe - Glaube und Aberglaube in Rußland* (Belgesel)
- 1995 *Tod für fünf Stimmen* (TV Belgesel)
- 1992 *Lektionen in Finsternis* (Belgesel)
- 1991 *Cerro Torre: Schrei aus Stein*
- 1991 *Jag Mandir: Das exzentrische Privattheater des Maharadscha von Udaipur* (TV Belgesel)
- 1990 *Echos aus einem düsteren Reich* (Belgesel)
- 1989 *Giovanna d'Arco* (Televizyon)
- 1987 *Cobra Verde*
- 1985 *Gascherbrun - Der leuchtende Berg* (TV Belgesel)
- 1984 *Ballade vom kleinen Soldaten* (TV Belgesel)

- 1984 Wo die grünen Ameisen träumen*
1983 Huie's Predigt
1982 Fitzcarraldo
1979 Woyzeck
1979 Nosferatu: Phantom der Nacht
1977 Stroszek
1976 Herz aus Glas
1974 Jeder für sich und Gott gegen alle
1974 Die große Ekstase des Bildschnitzers Steiner
(Belgesel)
1972 Aguirre, der Zorn Gottes
1971 Land des Schweigens und der Dunkelheit
(Belgesel)
1971 Fata Morgana
1971 Behinderte Zukunft? (TV Belgesel)
1970 Auch Zwerge haben klein angefangen
1969 Die fliegenden Ärzte von Ostafrika (TV Belgesel)
1968 Lebenszeichen

Wim Wenders

1945 yılında Duesseldorf şehrinde doğan Wim Wenders, Almanya'nın yaşayan en önemli yönetmenlerinden biri. Felsefe ve tıp eğitimi aldı. Üniversiteyi bitirmeden Paris'e gitti. Paris'in sanat ortamını merak ediyordu. Burada 1 yıl kalarak resim eğitimi aldı. Fransız sinemacılarıyla tanıştı. Almanya'ya döndüğünde yeniden okula başladı. Ancak artık ne yapacağını biliyordu. Münih Sinema Okulu'na kayıt yaptırdı. Bu dönemde Alman sinema dergilerine yazılar yazmaya başladı. Birkaç kısa film çalışmasından sonra 1970'te ilk uzun metrajlı filmini çekti: Summer in City...

Wim Wenders'in ilk çıkışı ise yol üçlemesine başlamasıyla oluştu. Farklı insan panoramaları sunan bu üçleme onun tanınmışlığını oldukça arttırdı. 1974 yılında

çektiği Alice in den Stdten filmiyle başlayan üçleme, 1975 yılında Falsche Bewegung'la devam etti. 1976 yılında ise serinin en etkileyici filmi Im Lauf der Zeit ortaya ıktı. Filmlerde yolculuklara çıkan kahramanlar birbirlerinden farklı olaylar yaşarken aslında savaş sonrası Almanya'nın çarpıcı bir fotoğrafını göstermiş oluyordı.

Bu yol filmlerinin ona getirdiği tanınmişlıkla kendisi de bir yolculuğa başlayacaktı. Hollywood'dan tek-lif alan yönetmen, her zaman hayalini kurduğu bir maceraya adım atmış oldu. Seksenli yılların ilk yarısını Amerika'da geçiren yönetmen, Hayranlığını hiçbir zaman saklamadığı Amerikan kültürünü yakından keşfetti. 1984 yılında kaybolan karısının izini süren bir adamın hikâyesini anlattığı Paris-Texas filminde aslında peşine takıldığı Amerikan rüyasının kşn anlatıyordu. Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye alan film-den sonra Yönetmen yeniden Almanya'ya döndü. 1987 yılında Almanya'da Wings of Desire filmini çekerek seksenli yılların en iyi Avrupa yapımlarından birini ortaya çıkardı. Film 1988 Cannes Film Festivali'nde En İyi Yönetmen dlne sahip oldu.

Doksan sonrasında uluslar arası bir yönetmen olarak birçok farklı ülke kültüründen izler taşıyan filmler yapan yönetmen, 1995 yılına İtalya'nın meşhur yönetmeni ettiği Michalengelo Antonionni'nin Behind The Clouds adlı filminde ona yardım etti. 1999 yılında Kübalı müzisyenleri anlatuğı belgesel Buena Vista Social Club'yı çekti. Ardından 2000 yılında senaryosunu

U2'nun solisti Bono'yla beraber yazdığı The Millon Dollar Hotel adlı filmin yönetmenliğini yaptı. 2003 yılına gelindiğinde Blues: The Soul of a Man isimli belgeselin bazı bölümlerini çekti. 2004 yılında 11 Eylül sonrası Amerika'yı anlatan Land of Plenty'yi çeken yönetmen, ertesı yıl ise Don't Come Knocking filmini çekti. Filmde Amerikan kültürünün çarpık ve yıpratıcı yanlarının izlerini sürdü.

Yeni Alman Sineması'nın en önemli isimlerinden biri olan Wenders, Avrupa kültüründen kopmadan Amerikan kültürünü içselleşirmiş ender isimlerden biridir. 2. Dünya Savaşı sonrasındaki Amerikan hayat tarzının Almanya toplumuna etkilerinin en canlı örneklerinden birini oluşturan yönetmen, Avrupa'nın estetik kaygılarını ve Hollywood'un ticari kaygılarını oldukça başarılı bir biçimde harmanlayabilen bir isim oldu.

Farklı sinema projelerini değerlendirmeyi sürdüren yönetmen Los Angeles'te yaşıyor.

Filmografi

2011 Pina

2008 8 (segment "Person to Person")

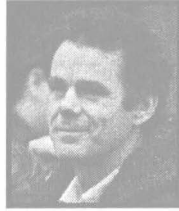
2008 Palermo Shooting

2007 Chacun son cinéma ou Ce petit coup au coeur quand la lumière s'éteint et que le film commence

2007 Invisibles

2005 Don't Come Knocking
2004 Land of Plenty
2003 The Soul of a Man (Belgesel)
2002 Ten Minutes Older: The Trumpet
2002 Viel passiert - Der BAP-Film (Belgesel)
2000 The Million Dollar Hotel
1999 Buena Vista Social Club (Belgesel)
1998 Willie Nelson at the Teatro
1997 The End of Violence
1995 Lumière et compagnie (Belgesel)
1995 Die Gebrüder Skladanowsky
1995 Al di là delle nuvole
1994 Lisbon Story
1993 In weiter Ferne, so nah!
1991 Bis ans Ende der Welt
1990 Red Hot and Blue (Televizyon için)
1989 Aufzeichnungen zu Kleidern und Städten (Belgesel)
1987 Der Himmel über Berlin
1985 Tokyo-Ga (Belgesel)
1984 Paris, Texas
1984 Docu Drama (Belgesel)

1982 Der Stand der Dinge
1982 Chambre 666 (TV Belgesel)
1982 Hammett
1980 Lightning Over Water (Belgesel)
1977 Der amerikanische Freund
1976 Im Lauf der Zeit
1975 Falsche Bewegung
1974 Alice in den Städten
1973 Der scharlachrote Buchstabe
1972 Die Angst des Tormanns beim Elfmeter
1970 Summer in the City

Tom Tykwer

Tom Tykwer 23 Mayıs 1965 yılında Almanya'nın Wuppertal şehrinde doğdu. 1980 yılında henüz 15 yaşındayken Berlin'e taşındı birçok bağımsız sinema yapımı şirketine çalışan yönetmen, herhangi bir sinema eğitimi almadı.

İlk filmi olan Deadly Maria'yı 1993 yılında çekti. Bu ilk denemesi başarılı olmuş ve Alman televizyonlarında gösterilmişti. 1994 yılında X Filme Creative Pool GmbH isimli yapım şirketini kurdu. Kendisine dünya çapında ünü ise 1998 yılında çektiği Run Lola Run isimli filmle kazandı.

Alman sinemasının son döneminin en dikkat çekici yönetmenlerinden biri olarak görülüyordu artık Bek-

lentileri boşa çıkarmayarak Run Lola Run filminin başarısını tesadüf olmadığını gösterdi. 2006 yılında Patrick Süskind'in meşhur romanı Koku'yu sinemaya uyarlayarak dünya çapında başarı sağladı. Bu filmle ticari sinemayla estetiği oldukça başarılı bir birlikteliğini ortaya koydu. Aynı yıl Paris'de geçen bir günün hikayesinin anlatıldığı konsept filmde bir bölümün yönetmenliğini yaptı.

2008 yılında arkadaşları ile birlikte One Fine Day isimli hayır kurumunu kurdu. Bu kurum sayesinde Kenya'nın başkenti Nairobi'nin varoşlarında yaşayan genç ve yetenekli sanatçıların eğitimi desteklendi. Kurumun pilot projesi Soul Boy 2010 yılının Ocak ayında Göteborg Uluslararası Film Festivali'nde gösterildi.

Filmografi

2009 Deutschland 09 - 13 kurze Filme zur Lage der Nation

2009/I The International

2006 Perfume: The Story of a Murderer

2006 Paris, je t'aime

2002/I Heaven

2000 Der Krieger und die Kaiserin

1998 Lola rennt

1997 Winterschläfer

1993 Die tödliche Maria

Fatih Akın

Fatih Akın 25 Ağustos 1973'de Almanya'nın Hamburg kentinde dünyaya geldi. 1994 yılında girdiği Hamburg Güzel Sanatlar Akademisi'nden 2000 yılında mezun oldu. Öğrencilik yıllarında Wüste Film şirketinde çalışmaya başladı. 1995 yılında çektiği ilk kısa filmi Du Bist Es ile Hamburg Uluslararası Kısa Film Festivali'nde En İyi Film ödülünü kazandı.

İlk uzun metraj filmi Shon Sharp Shock'u 1998 yılında çekti. Bu filminden sonra 2000 yılında İm July'yi çekti. 2002 yılında ise İtalyan bir göçmen aileyi anlattığı Solin'yu çekti.

Fatih Akın'ın Uluslararası başarısı ise 2004 yılında çektiği Head-On filmiyle oldu. Film Berlin Film

Festivali'nde Altın Ayı ödülünü kazandı. Almanya dışında da Birçok festivalde gösterilen film, Goya Ödülleri-En İyi Avrupa Film, Avrupa Film Akademisi En İyi Film Ödülü, Uluslararası Film Eleştirmenleri Birliği (FIPRESCI) ödülleri ald. Head-On 2004 yılının en önemli filmlerinden biri oldu.

2005 yılında çektiği Crossing the Bridge: The Sound of Istanbul isimli belgeselle İstanbul'dan yükselen müziklere kulak verdi. Belgeselde İstanbul'un sahip olduğu değişik müzik kültürleri anlatılıyordu. Aynı yıl Cannes Film Festivali'nde jüri üyesi de olan Fatih Akın, Uluslararası saygınlığını tescillemiş oldu.

2007 yılında çektiği The Edge of Heaven isimli film ile Cannes Film Festivalinde En İyi Senaryo ödülünü kazandı. Ayrıca Soul Kitchen isimli filmiyle de Venedik'te Jüri Özel ödülünü kazandı.

Son olarak 2009 yılında dünyanın saygın yönetmenleriyle beraber New York üstüne çekilen kısa filmlerden oluşan New York I Love You oluşumunda yer alan yönetmen, tüm bu başarılarının sonucu olarak Almanya Cumhurbaşkanı tarafından Liyakat nişanı ile ödüllendirildi. Kendisine Almanya'nın en büyük makamı tarafından yaptığı filmlerden ötürü teşekkür edildi.

Genelde ötekilik, yabancı olma ve göç olgusu üzerinden duran yönetmen, çağın en önemli sorunları olarak görülen bu konuları, en çarpıcı biçimde anlatan yönetmenlerden biri.

Filmografi

1998: Kurz und schmerzlos

2000: Im Juli

2002: Solino

2004: Gegen die Wand

2004: Europäische Visionen

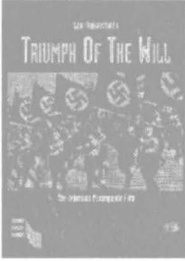
2007: Auf der anderen Seite

2009: Soul Kitchen

2009: New York I Love You

ALMAN FİMLERİ SEÇKİSİ

Triumph des Willens

Yıl: 1934

Yönetmen: Leni Riefenstahl

Senaryo: Leni Riefenstahl,
Walter Ruttmann

Oyuncular: Adolf Hitler,
Hermann Göring ve Max Amann

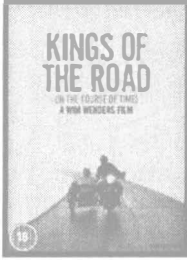
Konu:

Almanya Nazi Partisi'nin (NSDAP) 1934 tarihinde Nürnberg şehrinde yaptığı gösterişli 6.cı kongresini belgelemek üzere ısmarlama yapılmış bir propaganda filmidir.

Film aktrist ve fotoğrafçı Leni Riefenstahl'a (1902 -2003) bizzat Adolf Hitler tarafından ısmarlanmıştı

tarikh boyunca yapılmış en etkili ve başarılı propaganda filminin ve tüm zamanların en iyi filmlerden birinin ortaya çıkmasını sağlamıştır. 400 kilometre uzunluğunda ham film harcanmıştı, 61 saat süren ham çekimlerden 6 ay süren kurgu sonunda (toplam çekilen filmin %3 ü kullanarak)yaklaşık 2 saatlik bir film ortaya çıkmıştı.

Almanya dışında ABD, Fransa ve İsveç gibi birçok ülkede de ödüller kazanan film sonraki yıllarda birçok sinema filmi, belgesel ve reklam filmini etkilemeye devam etti.

Kings of the Road

Yıl: 1976

Yönetmen: Wim Wenders

Senaryo: Wim Wenders

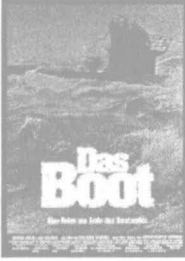
Oyuncular: Rüdiger Vogler,
Hanns Zischler, Lisa Kreuzer

Konu:

Wim Wenders'in yazıp yönettiği film, yönetmenin yol filmleri üçlemesi serisinin son filmidir. Yaklaşık üç saat süren film siyah beyaz çekilmişti. Filmin çekimleri Batı Almanya'nın Doğu Almanya sınırındaki kasabalarında çekilmişti.

tamirhane olarak kullandığı karavanıyla Batı Almanya'nın doğusundaki küçük kasabaların eski sinema salonlarını gezip projeksiyon cihazlarını tamir eden Bruno, yolda intihara meyilli Robert 'i de yanına alır. Uzun yollar boyunca az konuşarak çok şey anlatan ikili kendilerini, kadınları ve hayatı sorgularlar. Filmin arka planında 2. Dünya Savaşı sonrası Alman sinema endüstrisinde görülen yozlaşmanın eleştirisi de yapılıyor. Sinema tarihinin en iyi yo filmlerinden biri olan Kings of the Road, özellikle estetik görüntüleriyle hafızalara kazınıyordu.

1976 yılında Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye'ye aday gösterilen film, oy birliği ile FIPRESCI ödülünü almıştı.

Das Boot

Yıl: 1979

Yönetmen: Wolfgang Petersen

Senaryo: Lothar-Günther
Buchheim'in romanından
uyarlayan Wolfgang Petersen

Oyuncular: Jürgen Prochnow
Herbert Grönemeyer

Konu:

Yıl 1942. İkinci Dünya Savaşı'nın en ağır yılı. Alman denizaltı filosu, Atlantik Savaşı adında bir operasyonla İngiliz Donanmasını yok etmek üzere yola çıkar. Fakat plan beklediği gibi işlemez, İngiliz Destroyer'leri Alman denizaltılarına ağır kayıplar verir.

Das Boot, bu filodaki bir Alman denizaltısını ve ekibini konu alıyor. Aldıkları eğitimleri, gönderildikleri imkansız görevleri ve sorguladıkları ideolojilerini...

Yapım, 1983'te en iyi yönetim, görüntü yönetimi, efekt, kurgu, ses ve senaryo uyarlaması dallarında olmak üzere 6 Oscar adaylığına rağmen hiç ödüle layık görülmemiştir.

The Tin Drum

Yıl: 1979

Yönetmen: Volker Schlöndorff

Senaryo: Jean-Claude Carrière
(Günter Grass 'ın romanından)

Oyuncular: David Bennent,
Mario Adorf, Angela Winkler,
Charles Aznavour

Konu:

Nobel ödüllü Alman edebiyatçı Günter Grass'ın 1959 yılında yazdığı aynı adlı romanından uyarlanan film, 1920'li yılların Almanya'sını anlatıyor. Nazizmin gide-rek yükseldiği bu dönemde Yoksul bir kent olan Dan-zig 'de Annesi ve hangisinin babası olduğunu bilmedi-ği iki erkekle birlikte yaşayan Oscar'ın gözünden anla-tılıyor. Teneke trampetiyle sokakları ve insanları göz-lemleyen Oscar yetişkinlerin vahşiliğini gördükçe bü-yümek istemez. Çevreye karşı tek protestosu büyümeyi reddetmek değildir, 2.Dünya Savaşı yaklaşırken ülkede olup bitenlere duyarsız kalan orta sınıf Alman toplumu da çocuk gözünün eleştirisinden kurtulamaz.

1979 yılının En İyi Yabancı Film Oscar'ını alan The Tin Drum, dönemin en nitelikli filmlerinden biriydi.

The Seventh Continent

Yıl: 1989

Yönetmen: Michael Haneke

Senaryo: Michael Haneke,
Johanna Teicht

Oyuncular: Birgit Doll, Dieter
Bernier and Leni Tanzer

Konu:

Haneke'nin ikinci filmi olan The Seventh Continent duygusal buzlaşma serisinin de ilk filmiydi. Avustralya'da yaşayan bir çekirdek ailenin şehir hayatının içinde yaşadıkları yabancılamayı anlatan Haneke, her zamanki gibi oldukça durağan ve zorlayıcıydı. Anne babasının ilgisizliğinden sıkılan Eva, ilgi çekmek için kör olduğunu söyler. Eva'nın bu durumunu görünce yaşadıkları hayatın sıradanlığını ve anlamsızlığını fark eden Evin reisi Georg ve eşi Anna, tatile çıkacaklarını duyurup kendilerini eve kapatırlar. Planları, önce bütün eşyalarını, anılarını yok edip ardından anlamsız hayatlarından ebediyen kurtulmaktır.

Michael Haneke, çekirdek bir aile üzerinden gelişmiş toplumlardaki modern şehir yaşamının, aile yaşamının monotonluğunu, yozlaşmışlığını ve izolasyonunu çarpıcı bir dille sahneye taşır.

Wings of Desire

Yıl: 1987

Yönetmen: Wim Wenders

Senaryo: Wim Wenders, Peter Handke, Richard Reitinger

Oyuncular: Bruno Ganz

Konu:

Wenders bu filmini 7 yıl ABD'de kaldıktan sonra döndüğü ülkesinde yapmıştı. 1980'lerin sonunda Berlin şehrinde insanların görüp işitemediği Damiel (Bruno Ganz) ve Cassiel (Otto Sander) adlı iki melek sürekli olarak çevrelerini ve insanları gözlemlerler. Bu melekler zamanın başlangıcından beri oradadırlar ve çağlar boyunca doğanın ve insanların geçirdiği bütün değişimlere tanık oldular. Gerçeküstücü bir yaklaşımla çekilen filmde her şeyi gören ama hiçbir şeye müdahale edemeyen bu meleklerden birisi ölümsüzlükten bıkarak insanların arasına karışmayı dener.

Wings of Desire 17 Mayıs 1987'de ilk gösteriminin yapıldığı Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye ödülüne aday gösterilmiş, Wim Wenders bu festivalde En İyi Yönetmen ödülünü almıştı. BAFTA ödülüne de aday gösterilen film çeşitli yarışma ve festivallerde 15 ödül daha kazanmıştı.

Stalingrat

Yıl: 1993

Yönetmen: Joseph Vilsmaier

Senaryo: Joseph Vilsmaier, Jürgen Büscher

Oyuncular: Dominique Horwitz,
Thomas Kretschmann and
Sebastian Rudolph

Konu:

Stalingrad muharebesine gönderilen bir istikam taburunun yaşadıklarının anlatıldığı film destansı bir savaş eleştirisi sunuyor. Yönetmenliğini Joseph Vilsmaier'in yaptığı ve II. Dünya Savaşı'nın Doğu Cephesi'nde yaşanan savaşın dehşetini, acımasızlığını yansıtan Stalingrat, Alman tarafından savaşı yansıtan ender filmlerden biri. Özellikle Stalingrat cephesi genelde Sovyet filmlerine konu olmuşken ilk defa bir Alman yönetmen olabildiğince insani bir bakışla savaşın anlamsızlığını beyaz perdeye taşıyor.

Funny Games

Yıl: 1997

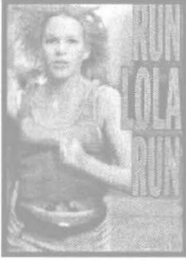
Yönetmen: Michael Haneke

Senaryo: Michael Haneke

Oyuncular: Susanne Lothar ,
Ulrich Mühe , Stefan Clapczynski

Konu:

Anna, Georg ve genç oğulları Georgie, tatil için göl kenarındaki evlerine gelmişlerdir. Komşuları Fred ve Eva da yazlıktadırlar. Anna ve George, komşuları ile güzel havanın nimetlerinden yararlanmak için ertesi gün golf oynamak üzere sözleşirler. Daha sonra baba ile oğul yeni elden geçirilmiş yelkenlileri ile ilgilenirken, Anna iyi görünümlü bir genç olan Peter tarafından ziyaret edilir. Peter, Eva'nın yemek pişirdiğini ve yumurtaya ihtiyaç duyduğunu söyleyerek, Anna'dan yumurta rica eder. Bu isteği iyi niyetle kabul eden Anna, bir an duraldıktan sonra Peter'e arazilerine nasıl girdiğini sorar. Genç adam çitlerinde bir delik olduğunu, oradan geçtiğini deliği ise ona Fred'in gösterdiğini söyler. İyi başlayan tatil kabusla dönüşmek üzeredir.

Run Lola Run

Yıl: 1998

Yönetmen: Tom Tykwer

Senaryo: Tom Tykwer

Oyuncular: Franka Potente,
Moritz Bleibtreu ve Herbert Knaup

Konu:

Sevgilisi yüzünden mafyatik ilişkilerin odağında kalan Lola, sevgilisinin öldürülmemesi için onun kaybettiği 100.000 Alman Markı'nı bulması gerekir. Üstelik sadece 20 dakikası vardır.

Berlin Sokak görüntüleri eşliğinde hızlı ve sürükleyici bir macera filmi olan Lola Rennt, pek çok film festivalinde ödüller alan başarılı bir yapım.

Good Bye Lenin

Yıl: 2003

Yönetmen: Wolfgang Becker

Senaryo: Bernd Lichtenberg,
Wolfgang Becker

Oyuncular: Daniel Brühl, Katrin
Saß ve Chulpan Khamatova

Konu:

1989 yılında, Doğu Almanya'da yaşayan Alex'in annesi aniden komaya girer. Komada kaldığı sekiz ay boyunca dünya politik düzeninde hiç beklenmedik gelişmeler olur. Komünist Parti'nin en sıkı savunucularından ve aktif destekçilerinden biri olan Christiane, sekiz ay sonra uyandığında artık yaşadığı dünya sandığından çok farklıdır.

Berlin Duvarı yıkılmış; kapitalizm, Doğu Almanya'da kendisini göstermeye başlamıştır. Alex, annesinin zaten hassas olan sağlığını düşünerek bu gerçekleri ondan saklamaya karar verir! Ama bu hiç de kolay olmayacaktır. Değişimin rüzgârları, sadece sokaklarda değil, evlerin içinde de esmeye başlamışken annesini tüm bu gerçeklerden koruyabilmek için içlerinde sadece kendilerinin olduğu, gerçek üstü masalsı bir dünya kurar.

2003 Avrupa Film Akademisi'nin En İyi Avrupa Filmi ödülünü kazanan film, uluslararası festivallerin de gözdelelerinden biri olmuştu.

The Lives of Others

Yıl: 2006

Yönetmen: Florian Henckel von Donnersmarck

Senaryo: Florian Henckel von Donnersmarck

Oyuncular: Ulrich Mühe, Martina Gedeck ve Sebastian Koch

Konu:

Florian Henckel von Donnersmarck'in hem senaryosunu yazıp hem yönettiği filmde dönemin atmosferini yansıtmak için çok çaba harcadığı bir yapım.

Doğu Almanya'nın içine kapanık politik ve toplumsal hayatına değinen film insan ögesin hiçbir zaman es geçilmemesini hepimize yeniden hatırlatıyor. Dönemin ünlü oyun yazarı Georg Dreyman başarıla herkesçe takdir edilen bir yazardır. Ne var ki oyuncu sevgilisinin Kültür bakanı ile zoraki bir ilişki olması onun gözetlenmesine karar verilmesine neden olmuştu.

Yazar ve sevgilisinin yaşadıkları apartmanın çatı katına yerleşen Yüzbaşı Gerd Wiesler sosyalizme inancını yitirmemiş idealist bir devlet memurudur.

Sevgilisinin maruz kaldığı durumu öğrenen yazar, Doğu Almanya'daki koşulları tüm dünyanın duyması için Der Spiegel'e yazı yazmaya karar verir. Bu durumdan haberdar olan Yüzbaşı vicdanı ile yozlaşmış

devlet görevlilerine sadakat arasında bir karar verecektir. Günler boyu izlediği bu iki insanın hayatının kendi üzerinde bıraktığı etkiler, hayatını ve varoluşunu sorgulamasına neden olacaktır.

Anlatım biçimiyle, oyunculuğuyla, görüntüleriyle son dönemin en nitelikli filmlerinden biri olan The Lives of Others tüm dünyada büyük bir izleyici sayısına ulaşmıştı.

Film 2007 En İyi Yabancı Film Oscar'ı ile birlikte 57 ödül ve 22 adaylık sahibi oldu.

Baader Meinhof Komplex

Yıl: 2008

Yönetmen: Uli Edel

Senaryo: Stefan Aust'un kitabından, Uli Edel

Oyuncular: Martina Gedeck, Moritz Bleibtreu ve Johanna Wokalek

Konu:

Yetmişlerin silahlı mücadele örgütü Baader Maihof hareketi üstüne yapılmış filmlerin en yenisi. Kızıl Ordu Fraksiyonu RAF'ı inceleyen Der Baader-Meinhof Komplex, 60'ların sonu ve 70'lerin ilk yarısında oldukça etkili olan örgütü ve eylemlerini anlatıyor. (bombalama, adam kaırırma, banka soygunu vb)

Alman yazar Stefan Aust'un çok satan romanından sinemaya uyarlanan yapım, Almanya'nın en pahalı filmi. Dönemin atmosferini izleyiciye yansıtmaya çalışan film yapılan eylemleri çarpıcı sahnelerle izleyiciye sunuyor. Aynı yıl En İyi Yabancı Film Oscar'ına da aday gösterilmişti.

Kaynakça

- Baecque de Antoine, De l'histoire au Cinéma (2008), Eclitions Complexe
- Kolektif, Histoire du Cinéma, (2009), , National Geographic Press
- Sadoul Georges, Histoire du Cinéma Mondial, (2001), Flammarion Press
- Kılıç Sabri, Deneysel Sinemanın Kısa Tarihi, (2004), Hil Yayınları
- Teksoy Tekin, Sinema Tarihi (2005), Oğlak Yayınları
- Tasker Yvonne, Elli Çağdaş Sinemacı, (2007), Dost Yayınları
- Onaran Mustafa Şerif, Sessiz Sinema Tarihi, (1994), Kitle Yayınları
- Scognamillo Giovanni, Dünya Sinema Sanayi, (1997), Tinnış Yayınları
- Coşkun Esin, Dünya Sinemasında Akımlar, (2003), İzduşüm Yayınları
- Smith Geoffrey Nowell, Dünya Sinema Tarihi (2003), Kabalıcı Yayınları
- Göktürk Deniz, Bergfelder Tim, The German Cinema Book, (2008), British Film Institute
- Hake Sabine, German National Cinema, (2001), Routledge edition
- Reimer Robert C, German Culture Through Film: An Introduction to German Cinema (2005), Focus Publishing

Alman SİNEMASI

HAZIRLAYAN: Rıza OYLUM

Türkiye’de Bir İlk!
Dipnotlar arasında kaybolmadan,
anlaşılmaz cümlelerle uğraşmadan
Alman Sineması...

Son dönemde önemli bir çıkış yakalayan Alman sineması; Dışavurumculuktan, Faşizm dönemine; Yeni Alman Sineması’ndan, seksenlerin durgunluk dönemine kadar büyük değişimler yaşadı. Başkalarının Hayatı filmiyle büyük ses getiren Alman sinemasının, bütün tarihi seyri bu kitapta!

“Elliler kendini altmışlara bırakırken Alman sineması, yeni bir düşmanla daha baş etmek zorunda kaldı: Televizyon. Artık beyaz perdenin büyüğü toplumu etkileyemiyordu.”

ISBN 978-605-4458-08-0

9 786054 458080

